

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izjava vsak četrtik in večja s poštno vred in v Mariboru s poštnim na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hoče sam po njega, plača na leto vsaj 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta šte. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne peščice za enkrat 15 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Partic in zabavne vsake peščice 24 vin., Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprta reklamacije so poštnine proste.

Avstrija in Italija. Avstrijske čete oblegajo Przemysl. Štajerski in koroški polki v Bukovini.

Italija pred odločitvijo.

Italija se je učila od Rumunije. Med celo balkansko vojsko je prežala kakor mačka na trenutek, da popade svoj plen. Ko so bile vojskujče se države popolnoma izmučene, tedaj je nastopila s svojimi zahtevami in s svojo armado ugrabila svoji najbližji sosedi Bolgariji kos rodovitne zemlje, imenovan Dobruča. Takrat so mnogi očitali Bolgariji, da si je sama kriva svoje nesreče, ker se ni hotela pravočasno in mirnim potom pobotati z Rumunijo, čeprav so ji to prijateljske države že prej nasvetovale.

Slično ulogo kakor Rumunija igra sedaj Italija napram Avstriji. In še bolj čudno je zadržanje Italije, kajti Rumunija ni bila zaveznica Bolgarije. Italija je bila naša zaveznica skozi 35 let in še je glasom pogodbe sedaj. Ko nas vidi Italija v velikanski borbi z Rusi na severu, s Srbi in Crnogorci na jugu ter z Angleži in Francozi na morju, sedaj pristopa k nam ter želi, da ustrezemo željam njenih iredentističnih strank. Da je temu res tako, nam dokazuje razprava v ogrski zbornici dne 17. t. m. Grof Andrašić je vprašal ministrskega predsednika grofa Tiszo, koliko resnice je na pisavi berlinskih listov, da je Avstrija v pomirjenju Italije ponudila italijanski vladi nekoliko svojega ozemlja. Grof Tisza je na to odgovoril: Ta pisava odgovarja resnici in sicer v tem smislu, da je naša država v resnici stavila Italiji ponudbe glede odstopa zemlje v svrhu, da je za stalno zasigurana nepristranost Italije.

V čem obstoji ponudba naše države Italiji, o tem ne smemo pisati. Tudi vsako presojanje tega dejanja v sedanjem trenutku je izključeno. Pač pa lahko povdarjamo, da Avstrije tudi oni očetek ne bo zadel, ki se je delal Bolgariji, da se ni pravočasno pobotala z Rumunijo, čeprav jo je videla že na skoku.

Kljub našim ponudbam, ob katerih je vsakemu avstrijskemu domoljubi težko, v Italiji noče potihnuti hujskanje za vojsko z Avstrijo, nasprotno, razburkani valovi pluskajo vedno višje in srditejše. Italijanska vlada očitno nima več vajeti v rokah čez ulico in javnost. Nekateri mislijo, da hoče, drugi, da nehoče. Kralj se boji revolucije in ne ve, kaj bi bilo boljše za njegov prestol, vojska ali ne vojska. Prijatelji miru pa so preskromni in ne morejo kvišku, da bi prodrli. Zaraditega pogled na najbližjo bodočnost ni nič kaj pomirljiv. Le eno tolažbo imamo:

Mi smo na vse pripravljeni!

Salandra odstopil in zopet nastopil.

Od časa, ko so naši čitatelji dobili zadnjo številko našega lista v roke, se je na Italijanskem že izvršila cela ministrska kriza. Dne 13. t. m. je namreč ministrstvo Salandra kralju naznanilo, da odstopi. To je prišlo tako. Za 20. t. m. je sklican državni zbor. Večino v njem ima prejšnji ministrski predsednik Giolitti (izgovori Džoliti). Kar on reče, se zgodi. Salandrovo ministrstvo je že popolnoma zavozilo v vojno strujo. Tedaj pride Giolitti v Rim ter izjavi, da ni za vojsko, posebno, ker Avstrija ponuja to mirnim potom, o čemur se ne ve, ali bi isto dobili v vojski. Brez Giolittija in Salandra nima večine in zato je dne 13. t. m. sklenilo vse ministrstvo, da odstopi. Kralj se je trudil dobiti drugega ministrskega predsednika. Poklical je Giolittija, predsednika poslanske zbornice Marcoro, zakladnega ministra Carcano ter jim ponudil sestavo novega kabineta. Nobeden izmed njih ni hotel sprejeti, posebno ker je po vsej Italiji naraščalo kakor ogenj hujskanje za vojsko. Vojni hujskači so zahtevali, da pride Salandra s svojim bojaželnim ministrstvom nazaj. Ako se kralj ne uda, pretili so javno z revolucijo. In kralj se je udal. V nedeljo dne 16.

t. m. je kralj poklical Salandro ter ga pozval, naj ostane z vsemi prejšnjimi ministri. Tako se je tudi zgodilo.

Kaj bo zdaj? Pravi se, da posebno hujskajo na vojsko zunanji in nasebinski ministri in da so se med vsemi ministri samo trije ministri izrekli proti vojski. Vso hujskarijo vodi prostozidarska loža, katero vodi sovražstvo do katoliške Avstrije in do zaščitnika papeštva, do habsburške vladarske rodovine.

Da se je vrnilo Salandrovo ministrstvo, gotovo ne pomeni, da se je vojna nevarnost zmanjšala. S tem pa je itak dovolj povedano.

„Prav gotovo vojska.“

Italijanski hujskači za vojsko in njihovo časopisje zatrjuje, da bo prišlo prav gotovo do vojske. Navdušenje za vojsko se polasča vedno širših krogov. Giolitti in njegovi pripadniki, ki so nasprotniki vojske, so postali sedaj popolnoma brezdelni in tihi. Smatra se, da bo stranka, ki je za vojsko, imela v italijanski zbornici večino. Dne 16. t. m. zvečer so igrali v Rimu na trgu Piazza Popolo in pred kraljevo palačo tudi francosko narodno pesem.

Italija se pripravlja.

Pariškim listom se poroča iz Italije: Vsi dijaški-medicineci, ki so že dovršili 12 semestrov, so bili imenovani za pomožne zdravnike, toda kljub temu še ne zadostuje to število zdravnikov. Vlada je vsled tega določila, da se morejo tudi taki dijaški-medicineci, ki so dovršili samo 8 semestrov, imenovati za pomožne zdravnike.

Afričanske čete v Italiji.

„Zeit“ poroča iz Berlina: V Italijo je prispelo nekaj bataljonov eritrejskih čet (askarov), ki so se odpeljale proti Benetkam.

Kako sodijo na Dunaju o položaju v Italiji.

V dunajskih političnih krogih presoajo stališče Italije stedeče: Položaj v Italiji je tako zamotan, da se ne more še celo v Rimu, tem manj pa tukaj le približno pravilno in sigurno presoditi, kako se bodo nadalje razvile razmere v Italiji. Mogoče je sicer, da bo preloženo zasedanje zbornice, toda povsem verjetno to ni. Mogoče je, da se bo pred sestankom poslancev zgodilo nekaj, česar se ne bo dalo več preklicati; mogoče je tudi, da bo italijanska vlada predložila zbornici svoje namene in bo hotela, da se zbornica odloči. Vsekakor se je pa položaj, kakor že označujejo velike rabuke po vsej Italiji, zelo poostrial in nič nas ne bo presenetilo, karkoli se bo zgodilo.

Dva tabora.

Italija je sedaj pred vojsko razdeljena v dva tabora. Tabor, v katerem se zbirajo prijatelji miru (nevturalisti) je sigurno večji kot tabor pristašev vojske (intervencionisti). Razlika je le ta, ga so v vojskinem taboru večji kričači. Kdor pozna Italijo, ve, kaj pomenijo v tej deželi kričači in hujskači. Posebno občutijo moč kričačev pristaši Giolittija, ki je prijatelj miru. Niti življenja si niso več varni. Pri belem dnevu jih vojni kričači napadajo s kamenjem na cesti. Kralj Viktor Emanuel je imel že več posvetovanj s pristaši obeh strui. Upati bi bilo, da se kralj ne bo dal uplivati po kriku, ki se razlega po ulici, ampak bo v teh resnih časih imel pred vsem pred očmi koristi Italije in svojega kraljevskega prestola. Toda na kralja upliva strah pred revolucijo in strah za prestol. V Rimu so ljudje, ki istočasno združujejo s klice „Živijo vojska“ tudi klice „Proč s kraljem!“

Gotovo stremijo ti kričači za tem, da se njih besede prej ali slej uresničijo. Kdo vodi te poulične kričače in hujskače v Italiji? O tem piše socialdemokratski nemški list „Münchener Post“: „Ko bo zopet nastopil mir, tedaj bomo imeli dovolj prilike, da bomo razmotrivali podrobneje o zanimivih posvetovanjih italijanskih in francoskih prostozidarskih velikih družb. Po vojski bo prišel čas, ko bomo tem ljudem, ki so pravzaprav glavni hujskači za vojsko, lahko strgali krinko z obraza in razkrili pred svetom tajne niti, ki so privedle Italijo do sedanjega razburkanega položaja. Svet se bo čudil, kaj se bo tedaj vse razkrilo pred široko javnostjo!“ Ako natančneje razmotrivamo sedanjega položaj, spoznamo, da prostozidarskim hujskačem res ni za dobrobit Italije, ampak samo za to, da bi po vojski cvetela svobodomiselnna pšenica. Italijanski prostozidarji hočejo svoje tajne očije izpeljati s pomočjo francoskih prostozidarjev. Ali Italija zmaga v bodoči vojski, to jim je postranska stvar.

Vojska ali republika!

Švicarskim listom se poroča iz Italije: Nahujskana milanska lista „Secolo“ in „Popolo d'Italia“ pozivata italijansko ljudstvo, da zgrabi za orožje. Objavila sta velikanski oklice, katerega so sestavili organizirani vojni hujskači. V oklicu se poziva, da naj Italija reši Evropo pred sramoto in strahopetnostjo nemških divjakov. Oklice konča z besedami: „Milansko ljudstvo, zasedi vse mestne ulice in trge! Tvoj klic naj bo: Vojska ali republika!“

Trosporazum komandira.

Trosporazum (Anglija, Francija in Rusija) ima vodilne italijanske državniške skoro popolnoma pod svojo oblastjo. Angleški poslanik se n. pr. mudi skoro celi dan na italijanskem zunanjem ministrstvu in drži ministra Sonnino takorekoč na vrvi. Agenti, najeti od trosporazuma, obdelujejo velike italijanske liste in podkupujejo njih lastnike. Trosporazumski politiki dobro vedo, da je zadnje dni nastalo v Italiji tudi močno gibanje proti vojski — med katoličani in socialnimi demokrati — in da se bo v nekaterih dneh odločilo, ali bo Italija korakala s svojo armado proti Avstriji ali ne. Da pa Italijo spravijo v vojni metež, se trosporazum trudi na vse kriplje, da duhove v Italiji tako razburi, da bi nastali v deželi veliki nemiri, izgredi in poboji. Pristaši vojske (intervencionisti) zelo pridno delujejo na to, da bi nastale v Italiji krvave razprtije, katerim bi sledila vojska z Avstrijo.

Italija vezane roke?

Splošno se sodi, da ima Italija že napram trosporazumu vezane roke. To je posebno razvidno iz dogodkov, kako je zopet prišlo Salandrovo ministrstvo nazaj. Že ko je Salandra padel, je pisal njegov in Sonninov list, da bo moralo vsako ministrstvo, ki pride za njim, računati s položajem, kakor sta ga ustvarila Salandra in zunanji minister Sonnino. Naslednik ne najde več prazne mize. Na mizi leži Salandrova zapuščina. Ko nikdo ni hotel sprejeti te zapuščine po Salandri, niti Giolitti niti Marcora niti kdo drugi, je želel kralj, da prevzame Salandra zopet ministrstvo, a da nekatere ministre izkrea. Med njimi bi naj šel tudi Sonnino. Toda Salandra je stavil rogoj, da mora zunanje ministrstvo prevzeti Sonnino ali pa mož, ki se popolnoma strinja s Sonninovim načrtom glede zunanje politike. Po daljšem obnavljanju se je kralj udal.

Ruski car piše italijanskemu kralju.

Dne 17. maja se je peljal skozi Rumunijo višji ruski dostojanstvenik, da prinese lastnoročno pismo

ruskega cesarja italijanskemu kralju. Ruski posebni odposlanik se ni mudil v nobenem rumunskem mestu.

Nemiri se nadaljujejo.

Ko so vojni hujskači izvedeli, da je bojaželjno ministrstvo Salandra padlo, prirejali so po celi Italiji, posebno po Rimu, Milanu in Turinu, velike rabuke. V Rimu so gradili celo barikade, vse gibanje je polagoma dobivalo značaj revolucije. Povsod so seveda hoteli razgrajati prodreti do avstrijskih in nemških konzulatov ter si na njih izpustiti svoje sovraštvo. Policija in vojaštvo je imelo vse polno dela, da se ni poškodovala po mednarodnem pravu zavarovana posest tujih držav. Toda tudi sedaj, ko se je kralj iz strahu pred revolucijo odločil, da obdrži Salandrovo ministrstvo, se rabuke niso polegale. Razgrajati razgrajajo naprej ter hujskajo po vseh mestih za vojno. Najbolj glasni so seveda taki, ki v slučaju vojke ne bodo nesli svoje kože na trg, ampak se lepo potuhnilo in ostali kot „neobhodno potrebni“ doma.

Salandra.

Zopetni ministrski predsednik Salandra je bil rojen leta 1853 v pokrajini Foggia v južni Italiji. Ta mož je bolj čmernega značaja, femne polti in nosi skoro vedno samo črno obleko. Salandra se je že kot mlad uradnik povzpela do visokih služb. V Rudinijevem prvem ministrstvu je bil državni poštajnik v finančnem ministrstvu, v drugem Crispijevem ministrstvu je bil pod tedanjim zakladnim ministrom in sedanjim zunanjim ministrom Sonnino poštajnik za državne zaklade, pod prvim Pellouxovim ministrstvom je bil poljedelski minister. Leta 1906 ga je Sonnino v poklic kot finančnega ministra. Salandra opravlja v svojih prostih urah tudi službo vseučilišnega profesorja. Mož je baje izboren jurist. Njegovi govori v italijanski zbornici vedno vzbujajo izredno pozornost poslancev, toda navdušili niso nikogar, ker je govoril preveč profesorsko dolgočasno. Kot poslanec zastopa Salandra v italijanski zbornici južnoitalijansko volilno okrožje Lucera.

Sonnino.

Sonnino je prišel novembra leta 1914 po smrti prejšnjega zunanjega ministra San Giulianija v Salandrovo ministrstvo kot zunanji minister. Bil je že tudi dvakrat ministrski predsednik, toda vsakokrat je padel že koj ob nastopu. Posebnih sposobnosti še do danes ni pokazal. Ker morajo biti po ustavi ministri iz vrst parlamentarcev, ni bilo ob Giulianovi smrti mogoče mnogo izbirati. Salandra je poklical Sonnino, ker je pripadal parlamentarni desnici in je bil prvotno začel diplomatsko karijero, katero je pozneje zapustil. Poznal je torej diplomatska pota, bavil se je tudi z vprašanji zunanje politike, saj se je pri razpravah o proračunu zunanjega ministrstva vsakokrat oglašil k besedi. Osebnost ni imel Sonnino v državni zbornici nikdar bogve koliko pristašev; vzrok je pač to, da je stremil vedno le za ugledom in močjo in je zato omahoval med desnico in levico, kakor mu je v trenutnem položaju pač bolj kazalo. Da poveča svoj politični ugled, je ustanovil tudi dnevnik „Giornale d'Italia.“

Giolitti.

Največji sedaj živeči državnik v Italiji je Giovanni Giolitti. On zastopa mnenje, da bi se naj Italija pobotala z Avstrijo mirnim in prijateljskim potom. Giovanni Giolitti je danes 70 let star. Sin malega uradnika je napravil vsled svojih izrednih sposobnosti sijajno karijero. Že v 22. letu je bil pomočnik državnega pravdnika, kmalu na to je bil poklican v službovanje v ministrstvo. Leta 1882 je bil izvoljen za poslanca, leta 1889 je postal pod Crispijem prvi minister državne zakladnice, leta 1892 je bil prvič ministrski predsednik. Zadnjič je bil Giolitti voditelj ita-

lijanske vlade za časa tripolitske vojne. Upeljal je v Italiji splošno in enako volilno pravico za državni zbor.

Kaj je iredenta?

„Iredenta“ je laška beseda in pomeni toliko kakor nerešena (namreč Italija). Sedaj se rabi ta beseda za politično strujo v Italiji, ki je nastala že l. 1878, ker velevlasti na berolinskem posvetovanju niso prisodile vse zemlje, na kateri so še tudi stanovali Italijani, novoustanovljenemu kraljestvu, Italiji. Ustanovili so to politično strujo Imbriani, Menotti, Garibaldi in drugi ter jo zagovarjali v listu „Iredenta“. Kot „nerešeno Italijo“ so torej imenovali laško ozemlje na Francoskem, Svicarskem ter Avstrijskem. Iredentisti so pridgali najhujše sovraštvo osobito proti Avstriji in tako se ni čuditi, da je iredentist Oberdank l. 1882 svojo hudodelno roko vzdignil proti našemu cesarju. Toda s tem se hujskanje ni poleglo. Prispelo je celo tako visoko, da je morala vlada sama poseči vmes, in l. 1890 razpustiti najhujša društva: Borsari in Oberdank. Toda tudi pozneje se hujskanje ni popolnoma poleglo, ampak se posebno ob mejah gojilo do današnjega dne.

Zjedinjena Italija.

Ko se je leta 1848 po celi Evropi razširilo narodnostno gibanje, so tudi v Italiji, ki je bila razdeljena razven v rimsko papežovo državo še v več drugih državah, vstali možje, ki so zahtevali, da se naj vse italijanske državi združijo v eno veliko italijansko državo pod svetnim vladarjem v Zjedinjeno Italijo. Za kralja novega italijanskega kraljestva so namenili sardinskega kralja Viktor Emanuela II. Voditelji tega gibanja so bili Cavour, Macini, Lafarina in Garibaldi. Vsak čas je bilo čuti o malih vstajah in zavratnih umorih, ki so nahujskano ljudstvo še bolj razburjali. Po vojski z Avstrijo l. 1859 je bil Viktor Emanuel dosegel svoj cilj. Ze mesca novembra l. 1860 ga je Garibaldi proglasil za kralja cele Italije, koji naslov je prvi italijanski državni zbor l. 1861 odobril. Papežu Piju IX. je ostal le Rim in okolica. Vso drugo zemljo mu je ugrabil kralj nove Italije, ravno tako, kakor si je prilastil toskansko, modensko, parmsko in neapolitansko državo. L. 1860 po bitki pri Solferinu se je tudi Avstriji iztrgala Lombardija. l. 1866 s prusko pomočjo Benečanska. Toda nenasiljivi Viktor Emanuel še ni bil zadovoljen, pozelelo se mu je tudi Rima. Željno je prežal na ugodno priliko. L. 1870, ko je bila vojska med Prusi in Francozi, se vzdigne s svojimi četami proti Rimu, si ga kljub slovesnemu ugovoru papeža in celega katoliškega sveta siloma polasti in ga proglasi za glavno mesto zjedinjene Italije in svoje prestolnice. Sam si izbere za svoje stanovanje papežovo palačo Kvirinal, dočim dovoli ropar papežu milostno, da sme še nadalje ostati v palači Vatikan. L. 1878 je kralj Viktor Emanuel po kratki boleznii umrl. Naslednik mu je bil njegov sin Humbert, ki je bil umorjen l. 1900. Od tega leta vlada kralj Viktor Emanuel III. Rojen je bil l. 1869. Poroden je s črnogorsko princezino Jelico, ki je ob poroki prestopila h katoliški veri. Prestolonaslednik Humberto je rojen l. 1904. Italijanska kraljeva rodbina se imenuje po svojem izvoru rodbina Savojevcev, kakor se imenuje naša avstrijska rodbina Habsburžanov.

Papež v Rimu.

Že veliko se ugiba, kaj bo s papežem, ako Italija začne vojsko. Po mednarodnem pravu bi imeli vsi poslaniki, ki jih imajo različne države pri papežu, ostati v Rimu in nihče bi jim ne smel braniti, da prosto občejuje s svojimi vladami. Tako bi bila pravica, toda saj vemo, da se v vojski mora velikokrat umakniti pravica pred silo. In za to se je bati, da bo

katoliški svet se le ob času vojske prav uvidel, da je sv. Oče res ujetnik italijanskega kralja, dokler se mu ne dovoli lastna, neodvisna država.

Do l. 1870 je imel papež lastno državo s prostim izhodom na morje. Tedaj mu jo je ugrabil sardinski kralj Viktor Emanuel II., ustanovitelj sedanjega italijanskega kraljestva. Do tega leta je štela sv. Stolico in papeško državo francoski cesar Napoleon III. V Rimu je bilo nastavljeno francosko vojaštvo. Ko pa je v vojski s Prusi l. 1870 potrebovala Francija slehernega vojaka, je bilo to vojaštvo odpoklicano z Rima. To priliko je uporabil zvit Viktor Emanuel II. Nahujskal je prostovoljne čete Garibaldincev, da so upadle v papežovo državo. In sedaj je nastopil Viktor Emanuel kot „rešitelj“. Pisal je papežu Piju IX., da bo s svojimi četami vkorakal v njegovo državo, da ga brani pred Garibaldinci. Volk brani oves pred volkovi! Pij IX. je pa odgovoril: „Lepe besede, grda dejanja.“ Dne 20. sept. je bil Rim v rokah kraljevih čet. Papeža so zaprli v Vatikan, kralj pa se je naselel v prej papeževi palači Kvirinal. Pravijo, da se ni nikdar čutil prav srečnega v ugrabljenem stanovanju, storjena krivica mu je grizla vest.

Od tega časa je preteklo 45 let. Papež, čeprav ujetnik v Vatikanu, je mogočen vladar in njegov upliv raste posebno v sedanjem času od dne do dne. Potemcem sardinskega kralja pa se močno majo prestol italijanskega kraljestva. Če ne začne vojske, je pričakovati revolucije od strani hujskačev, če jo začne, pa od strani socialistov. Tako stoji sedanji italijanski kralj Viktor Emanuel III. med dvema stoloma in ne ve, na katerega bi se vsedel, ker pod obojema gori.

Nevaren položaj nastane za papeža, ako izbruhn v Rimu revolucija. Mnogi mu nasvetujejo, naj odrine iz Rima, na primer na Španko. Toda sedanji papež Benedikt XV. noče o tem nič vedeti, ampak ostane na vsak način v Rimu, naj pride, kar hoče. Bog ga bo varoval.

Nekateri podatki.

Italijansko kraljestvo meri 286.682 kvadratnih kilometrov in ima 34 in pol milijona prebivalcev. Torej pride na 1 kvadratni kilometer 121 prebivalcev. Po narodnosti jih je 28 milijonov Italianov, Francozov 140.000, Albancev 55.000, Slovencev 40.000 itd. V slučaju, da nastane vojska z Italijo, potem si gremo Slovenci po svoje brate, ki še nerešeni vzdihujejo v Italiji, gremo pa tudi po kraljico morja, po krasne, veličastne Benetke, ki so postavljene s trudom in tudi z ugrabljenim bogastvom avstrijskih Jugoslovancev. Trgovinska mornarica je štela leta 1911 jadrnic 4741, parnikov 718. Italija izvažata svilo, bombaž, vino, sadje, kemikalije, lesne in slamatne izdelke, sir, olivo olje, konoplje. Železnice ima 14.720 km. Armada šteje v miru 304.614 mož, v vojski 822.747 mož, in rezerva znaša 2.610.403 mož. Potemtakem bi Italija lahko postavila polagoma okroglo 3.000.000 mož na bojišče. Vojsna mornarica je znašala leta 1912 ladij 290 s 1696 topovi in 32.077 možmi v miru. Italijanska zastava je: zeleno-belo-rudeče. Največja mesta pa so: Rim 538.634 prebivalcev, Neapelj 723.208, Milan 599 tisoč 200, Turin 427.733 itd. Benetke imajo 160.727 prebivalcev.

Trozveza.

Zvezo Avstrije, Nemčije in Italije imenujemo trozvezo (tripelalianso), dočim imenujemo zvezo Rusije Francije in Anglije trosporazum (tripantanto). Ko sta se Rusija in Nemčija druga drugi precej odtujili, je sklenila Nemčija dne 7. okt. 1879 zvezo z Avstrijo v medsebojno obrambo in varstvo. L. 1883 se je ta dvozveza s pristopom Italije razširila v trozvezo. Besedilo zveze med Nemčijo in Avstrijo se je objavilo l. 1888, besedilo zveze z Italijo je ostalo taj-

LISTEK.

Rezervist Grega.

Po resničnih virih spisal Matko Krevh.

(Konec.)

Taki in enaki pozdravi so leteli od vseh strani na presenečenega Grego, ki se je počasi umikal razjarjenim šaržam.

Še nekaj povelj. Godba je zaigrala in med zvokom koračnic in med vriskanjem je odšel bataljon na vlak.

Sedaj so prišli na vrsto novodošli rezervisti, med katerimi je bil tudi Rogačev Grega. Velikanska množica jih je bila, skoro za celo dvorišče. Iz pisarne je prišel narednik s tremi pisarji; vsak je vlekel zavoj papirja pod pazduho. Narednik je klical imena ter delil listke poklicanim rezervistom.

„Godec Miha?“

„Tukaj!“

„Hudir Janez?“

„Tukaj!“

„Kotalo Gregor?“

Molk.

„Kje je ta Kotalo?“ razjezil se je narednik in mrko gledal po dvorišču; nihče se ni oglašil, zato je klical dalje. Vsak poklicani je dobil list, na katerem je stalo zapisano, h kateri stotniji je prideljen. Hkončju jih je še ostalo nekaj, ki niso imeli listkov in med temi je bil tudi Rogačev Grega. Narednik je povpra-

šal vsakega po imenu, stanu, domačiji in kar je še pri takem izpraševanju potrebno. Ko je prišel do Rogačevega Grege, se mu je ta skromno odkril in prijazno nasmejalo.

„Kako se pišeš“, zagodel je nad njim narednik napol ozlovoljen, napol zadovoljen. Grega ga je začudeno pogledal.

„Ali ne znaš govoriti?“ Naredniku se je vzbujala jeza. Grega pa je molčal.

„Da bi te! Kako ti je ime? Kako te kličejo doma?“

„Aja, ja, Grega mi pravijo, pri Rogaču se reče pri nas.“

Torej Grega Rogač. Kje imaš papirje?“

Grega je izvlekel iz žepa pozivnico in jo izročil naredniku.

„Buzarona, ti si tisti Kotalo Gregor? Zakaj se ne oglašiš, če te pokličem?“

Grega mu na to ni vedel odgovora. Kotalo? Ime se mu je zdelo znano, le spomniti se ni mogel, kje bi ga bil slišal. Da bi se on pisal za Kotalo, to mu še na misel ni prišlo. In sedaj ga hoče narednik pričati, da je on Kotalo Gregor; ali je pri pameti?

Grega ni bil prijatelj dolgega razmišljanja; udal se je usodi, ki ga je pripeljala k peti stotniji. Sumljiv pa je vseeno postal zaradi svojega čudnega nastopa. Začeli so ga opazovati in ni trajalo dolgo, da so prišli višji do spoznanja: Kotalo Gregor — nekoliko prismojen. Dokazov ni manjkalo. Grega se je na primer puške tako prestrašil, da se je ni hotel dotakniti, četudi so mu grozili z najhujšo kaznijo; tudi s

telečnjakom si ni vedel pomagati; ko pa je bilo treba korakati v vrstah, odpovedala je Gregi modrost svojo težavno službo; kakorkoli se je obrnil je bilo napačno. Ali naj takega pošljejo na bojišče?

Kmalu je dospel odgovor od breškega županstva, da je Grega Kotalo od rojstva bedast. Posledica je bila, da so poslali Grego domov v Zakotje.

Pripovedoval je pač domačim o svojem potovanju v mesto, a pristavil je vedno: „Mesa pa sem se najedel vsak dan in kofeja.“

Najlepša je slovenska pesem.

Mihael Vovk, doma na Sladkigori, prej pri 87., zdaj pri 27. pešpolku, 11. stotnija, piše s severnega bojišča:

Letošnja Velika noč bo vsakemu vojaku ostala v neizbrisljivem spominu. Med strašnim gromenjem topov smo pozdravljali vstalega Zveličarja in ga prosili za ljubi mir. Po hudi bitki je nastal za nekolič časa odmor. Dne 23. aprila smo imeli sveto mašo. Gospod vojni kurat so nam spregovorili tolažilne besede. Omeniti Ti še hočem, ljubi „Slovenski Gospodar“, da so pri naši stotniji treh narodov vojaki, in sicer Nemci, Italijani in mi Slovenci. Zvečer si zapojemo vsak po svoje, pa najlepša je le slovenska pesem. Včasih nas malo moti Rus, ki nam pošlje kakšno granato ali šrapnel. Mi pa nimamo nobenega strahu več pred njimi, smo jih že čisto vajeni. Beremo tudi tukaj več slovenskih časnikov in sicer so to: „Slovenski Gospodar“, „Slovenec“ in „Bogoljub.“

no do danes. Le toliko vemo, da je Italija začetkom sedanje vojske izjavila, da po besedilu pogodbe ni vezana, udeležiti se sedanje vojske. Kako svoje sedanje zadržanje opravičuje z besedilom pogodbe, o tem pa nam molči. Mnogi so mnenja, da zveza z Italijo sploh več ne obstoja.

M lanski list „Secolo“ trdi, da se dva dogodka ne data več utajiti: da se je trozveza razdrila in da se je Italija pridružila tropsporazumu. Uradno seveda o teh dogodkih nismo še niti z naše niti z italijanske strani obveščeni.

Trozveza razpadla.

Novejše poročilo.

Sedaj se je doznalo za te dogodke, vsled katerih se je upanje mirnega razvoja italijanske razburjenosti še znatno zmanjšalo:

Dne 4. maja je ministrstvo Salandra odpovedalo zvezno pogodbo z Avstrijo in Nemčijo.

Dne 6. maja je ministrstvo Salandra sklenilo zvezo z Anglijo, Francijo in Rusijo.

To bo dne 20. t. m. ministrstvo naznanilo državnemu zboru.

Vojska neizogibna.

Novejše poročilo.

Tudi Giolittijev list „Stampa“ piše sedaj, da je po njegovem mnenju vojska neizogibna.

K ministrskemu svetu dne 17. maja so se baje pripeljali ministri v vozovih, ker je vojaštvo že rekviriralo njih avtomobile.

Kdaj bo vojska napovedana?

Novejše poročilo.

Po mnenju italijanskih, za vojsko navdušenih listov bo italijanska vlada napovedala vojsko danes v četrtek, dne 20. maja.

Francija že pomaga Italiji.

Svicarski list „Neue Züricher Zeitung“ poroča: Francija je dala Italiji železniške vozove za prevažanje vojaštva na razpolago.

Oblegovalno stanje v Italiji.

Za celo Italijo se je — da se udušijo nemiri — proglasilo oblegovalno stanje.

Kaj bo z Rumunijo?

Razven vprašanja: Kaj bo z Italijo? nas danes skrbi tudi vprašanje: Kaj bo z Rumunijo? Sedaj bi bilo krivo, ako bi zapirali oči in ne hoteli videti nevarnosti. Naše ljudstvo je, hvala Bogu, zrelo dovolj, da se mu pove polna resnica. Čisto gotovo je, da je javno mnenje v Rumuniji za vojsko z Avstrijo. Sicer se je strast že nekoliko polegla, iste sile ni več, kakor je bila v začetku svetovne vojske. Toda kralj in vlada so se držali vedno nepristransko. Ni bilo izvedeti, kaj pravzaprav nameravajo. Tako se je tudi sedaj. Poluraadni list „Independence roumaine“ svari nepristranske države, da se ne prenačijo. Iz vsega se sme sklepati, da ima rumunska vlada še proste roke, da se dosežaj na nobeno stran ni vezala.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 19. maja.

Naše čete stojijo pred Przemyslom in ga oblegajo. Južno od Przemysla teče naša bojna črta v južnoizhodni smeri Sambor — Drohobycz — Stryj. Rusi so se na tej črti ustavili in se nam postavili v bran. Dobili so pomoči od bojne črte Kolomeja—Cernovice, kjer sedaj boj miruje.

Severno od Przemysla so naše čete prekorale med Jaroslavom in Rudnikom reko San ter podjio Ruse pred seboj.

Na Rusko-Poljskem so se postavili Rusi ob bojni črti Lagov—Lysagora—Ilza v bran in so se razvili huđi boji.

Tudi na severno-izhodnem bojišču se vršijo južno od Njemena vroči boji med Rusi in Nemci.

Razvoj vojske.

Dne 12. maja: Naši zasedli mesto Rzezov. Lisko, Dynov (pred Przemyslom) in Sank. V severno-zahodni Bukovini smo pred rusko premočjo izpraznili mesto Zalesčiki ob Dnjestrju. Napad Rusov na mesto Horodenka v južno-izhodni Galiciji. V zahodni Galiciji ujeli 143.500 Rusov. Pri Užoku ujeli 4000 mož. Naši prodirajo ob reki Stryj mimo Turke. Večji boji med Nemci in Rusi pri mestu Ščavli v severozahodni Rusiji.

Dne 13. maja: Sovražnik se umika na črti, ki je dolga 400 kilometrov. Od 2. do 12. maja zasedle so naše čete 130 km gališkega ozemlja, ujeli 143.500 mož, uplenile 100 topov in 350 strojnih pušk. Cela 48. ruska infanterijska divizija z generalom Korvilovim se je udala Avstrijem. Sev. od Visle so naši zasedli mesto Stopnica. Nemške čete so na Rusko-Poljskem vkorakale v okrožno mesto Kielce. Naše in nemške čete korakajo proti Przemyslu. Srditi boji pri Horodenki.

Dne 14. maja: Rusi so se začeli umikati tudi na srednjem Rusko-Poljskem ob reki Pilici. Od Piotrkova (južno od Varšave) do Kielce so Rusi na begu. V srednji Galiciji so se Rusi umaknili čez reko San. Južno od Przemysla je prodrla Boročeva armada do višine južno-zahodno od Starega Samborja in Dobromila. Makensenove in avstrijske čete stojijo že pred vrati Przemysla. V južno-izhodni Galiciji se srdita bitka nadaljuje. Naši so Horodenko prepustili Rusom. — Pri Ščavliju in na severni strani reke Njemen so Rusi zaman napadali nemške postojanke. Tudi pri Prasnyšu (severno od Varšave) so bili Rusi krvavo odbiti.

Dne 15. maja: Naše čete v Galiciji na celi črti neprestano prodirajo. Zasedli smo važna mesta Rudnik, Lezajsk in Jaroslav (ob Sanu) in Dobromil, Stari Sambor in Borislav (južno od Przemysla). Polki, ki so sestavljeni iz mostva przemyslskega okrožja, obkoljujejo svoje domače, od Rusov zasedeno mesto. V južnoizhodni Galiciji sovražnik neprestano napada. Severno od Kolomeje so koroški in štajerski polki odbili srdite ruske napade. Na Rusko-Poljskem zasledujemo bežeče Ruse. — Pri Ščavliju so dobili Rusi večja ojačenja.

Dne 16. maja: Na črti Przemysl—Rudnik so naši vrgli Ruse čez reko San. Ujeli več tisoč Rusov. Naši zavzeli višino Magiera (med Przemyslom in Lvovom), razpršili sovražne čete, ujeli 1000 mož in uplenili 7 topov in 11 strojnih pušk. Avstrijci so z godbo vkorakali v mesto Sambor (južno-izhodno od Przemysla). Pri Kolomeji smo odbili ruske napade in odvzeli sovražniku važno višino. V kotu med Sanom in Vislo se sovražnik močno brani. Na Rusko-Poljskem smo pregnali sovražnika s prostora med Kielcami in reko Kamięno (pritok Visle, severno od Kielce). — V severozahodni Rusiji odbili Nemci ruske napade pri Ščavliju, Avgustovem in Omulovem. Ob Dubisi so se Nemci umaknili in izgubili 2 topa. (Reka Dubisa se južno od Ščavlija izliva v reko Njemen.)

Dne 17. maja: Današnji dan je bil na gališkem bojišču razmeroma miren. Naši so zavzeli mesto Drohobycz (južno od Lvova), ujeli 1500 Rusov ter uplenili 8 strojnih pušk. Przemysl je obkoljen po naših četah od treh strani. Severno od Jaroslava so naše čete na več mestih prekorale reko San. Na Rusko-Poljskem prodiramo proti Visli. — V severno-zahodni Rusiji odbija nemška armada ruske napade.

Dne 18. maja: Zavezniški armadi sta zopet na več krajih prekorale reko San. Večji boji se vršijo na južno-izhodni strani Przemysla, v okolici mesta Stryj, pri Kolomeji ter med Pilico in Vislo. — Z današnjim dnevom se je število v maju ujetih Rusov pomnožilo na 174.000 mož; sovražniku smo odvzeli 128 topov in 368 strojnih pušk.

Naše čete oblegajo Przemysl.

Avstrijska in Makensenova armada je dne 13. maja prodrla pred Przemysl. Przemysl je sedaj od treh strani obkoljen po avstrijskih in nemških četah, samo na severo-izhodni strani, na desnem bregu reke San, imajo Rusi pri mestecu Medyka, prost izhod iz trdnjave. Naše čete, med katerimi so pred vsem polki, ki so sestavljeni iz mož in mladeničev przemyslskega okrožja, pritiskajo vedno trdneje ob trdnjavo. Prostor med obleganci in trdnjavskim pasom postaja vedno ožji. Naši so spravili pred Przemysl mnogo težkih topov, ki bruhajo že več dni svoj ogenj na utrdbe, ki so jih Rusi od 22. marca naprej za silo popravili. Ker Rusi razstreljenih przemyslskih utrdb niso mogli popolnoma popraviti, so napravili okoli trdnjave cementne strelske jarke. Rusi so hoteli napraviti iz porušenega Przemysla svoje glavno oporišče v Galiciji, a imeli so za to premalo časa. Domneva se, da Rusi niti resno ne računajo na brambo Przemysla, ker so že dne 5. maja, ko še trdnjava ni bila od naših obkoljena, začeli voziti iz Przemysla strelivo, ranjence in drugo prebivalstvo. Naše postojanke pred trdnjavo so vedno močnejše. Tudi važna višina Magiera (med Przemyslom in Grodekem) je v naši posesti.

Južno izhodno od Przemysla.

Čete, ki so, kakor smo zadnjič poročali, prodirale od Užoka in Lupkova čez Baligrod, Dverniki in v dolini reke Orava proti severoizhodu, so zasedle že važna mesta Chyrov, Sambor in Drohobycz. V mesto Sambor so naši z godbo na čelu in med veselimi vriskanjem prebivalstva vkorakali dne 15. maja skoraj brez boja. Do 16. maja so se Rusi na tej črti neprestano umikali v smeri proti Grodeku in Lvovu. Od dne 16. maja naprej pa so Rusi svoje umikanje ustavili. Na črti Sambor—Drohobycz—Stryj se je razvila

zadnje dni srdita bitka. Rusi so dobili iz južnoizhodne Galicije močnih ojačenj in se naravnost obupno borijo za posest ozemlja med Przemyslom in Lvovom.

Ob srednjem Sanu.

Armada nadvojvode Jožef Ferdinanda je dne 12. maja zmagoslavno vkorakala v važno srednjegališko mesto Rzezov. Dne 15. maja pa je že stala ob srednjem toku reke San in je vzela Rusom mesto Rudnik, Lezajsk in Jaroslav. Naslednje dni se ji je posrečilo, da je na nekaterih mestih tudi prekorala z deli Makensenove armade reko San. Rusi so se namreč tako naglo umikali, da niti niso imeli časa podreti mostove za seboj. Dne 16. maja so vrgli naši Ruse na izhodnem bregu med Rudnikom in Jaroslavom iz močnih postojank. Naši torej stojijo ob srednjem Sanu že na ruskem ozemlju (v lublinskem okrožju). Rusi zbirajo le v kotu med izlivom reke San v Vislo, močne čete in se pripravljajo tukaj na protinapad.

Položaj v izhodni Galiciji in Bukovini.

Dogodki v južnoizhodni Galiciji in Bukovini imajo le krajevni pomen in je izključeno, da bi vojni dogodki v tem prostoru kaj uplivali na vojni položaj v srednji Galiciji in za Ruse tamošnje stališče boljšali. To je jasno posebno iz tega, ker so se morale ruske čete celo v dolini reke Opor (južno od Stryja) umakniti pred našim prodiranjem. Rusom se je z velikansko premočjo sicer posrečilo pri mestu Horodenka prekorati reko Dnjestr, a posebnega uspeha Rusi na tem bojnem torišču najbrž ne bodo dosegli. Ruska vojska sila pritiska od Horodenke v ravni črti proti Cernovicam in Kolomeji. Naše tamošnje čete so v ugodnih postojankah, poleg tega pa je še armadno vodstvo poslalo na ta prostor novih čet, na primer: naše štajerske in koroške polke. Tako imamo upanje, da bo ruski sunek kmalu odbit. Nova bojna črta v južnoizhodni Galiciji je sedaj ob reki Prut, katero Rusi skoro gotovo ne bodo mogli prekorati. Izključeno je po sodbi vojnih poročevalcev tudi, da bi Rusi s svojim prodiranjem v južnoizhodni Galiciji in Bukovini ustavili naše zmagosne sunke v srednji Galiciji. Armadni poveljnik Pflanzer-Baltin, ki se je izkazal v dosedanjih bojih kot izboren vojskovodja, je gotovo vse potrebno ukrenil, da ruska armada ne bo prodrla preko Pruta. Vojaški strokovnjaki so mnenja, da je ruski sunek v južnoizhodni Galiciji čin obupnega navora, ki ima namen v času naše srednjegališke zmage proslaviti rusko orožje s kakim delnim uspehom.

Rusi so zadnje dni svoje prodiranje v južnoizhodni Galiciji in Bukovini ustavili. Na tej bojni črti vlada razmeroma mir.

Rusko slovo od Karpatov.

Na črti Dukla—Lupkov so naši vojaki, kakor piše „Pester Lloyd“, našli v izpraznjenih sovražnih strelskih jarkih in na zidovih v raznih vaseh zanimive napise. V teh napisih so jemali Rusi slovo od Karpatov in tovarišev, ki so pokopani na karpatskem ozemlju. Neki tak napis se glasi: „Bog vas živi, Karpati! Mi se bomo z žalostnim srcem na vas spominjali, kajti mnogo tisoč naših tovarišev počiva v vaši zemlji.“ V strelskem jarku pri Čišni so našli naši vojaki kos papirja, na katerega je Rus napisal sledeče besede: „Liubi tovariši! Sedaj gremo tukaj proč in se nikoli več ne vrnemo! Cele Karpatе vam damo danes nazaj!“

Med Pilico in Vislo.

Združene avstrijske in nemške čete so že tudi na Rusko-Poljskem prodrle daleč na sever. Nemške čete so dne 13. maja vkorakale v poljsko okrožno mesto Kielce. Avstrijska Danklova armada je istočasno prodirala na levem bregu Visle in stoji sedaj na črti Sandomir, Lagov, Lysagora, Ilza. Važna gorska skupina Lysagora (izhodno od Kielce) je menda že popolnoma v naši lasti. Od mesta Ilza (severoizhodno od Kielce) gre bojna črta v severozahodni smeri čez Pilico in severno od Piotrkova proti Łodzu. Na tem prostoru, to je od Visle do Piotrkova se je zadnje dni razvila na več krajih srdita bitka. Rusi so dobili novih ojačenj v smeri iz trdnjave Ivangorod.

V severozahodni Rusiji.

Središče bojev med Rusi in Nemci na severu je sedaj na ruskem ozemlju pri mestu Ščavli. Nemška črta gre tam od ruskega mesta Mariampol (izhodno od ruskega mesta Gumbinen) čez reko Njemen ob zahodnem bregu reke Dubisa do mesta Ščavli in od tam v polkrogu na Libavo. Ob Dubisi se vršijo srditi boji. Rusi so vrgli na to črto mnogo novih čet. Južno od Ščavlija so bili Nemci zadnje dni preteklega tedna poraženi. Rusi so razpršili en nemški bataljon ter odvzeli Nemcem dva topa. Tudi južno od Njemena v pokrajini Suvalki je v teku večja bitka.

Vojska bo nenadoma nehala?

Tarnovski škof dr. Leon Walenga se je o ruskem gospodarstvu v Tarnovu izrazil napram poročevalcu madžarskega lista „A Nap“ sledeče: Ko so udrli Rusi v Tarnov, nisem vsled tega sam osebno še nič trpel. Sovražnik je po kratkem prerekanju pripustil, da se je v cerkvah naše škofije molilo za našega cesarja in za mir, a prepovedano je bilo moliti za srečo avstrijskega orožja. Tudi nisem opazil, da bi Rusi agitirali za pravoslavno vero. Odklonil sem pa

služiti sv. maše za ruskega carja. Trije duhovniki moje škofije so še v ruskem ujetništvu. Ruski častniki so upali, da bodo koncem mesca aprila vkorakali v Budimpešto. Začetkom mesca maja pa mi je rekel ruski general: „Prevzvišenost! Videli boste, da se bo ta vojska nehala tako nenadoma, kakor se je pričela.“

Artilerijski boji s Srbi pri Turn-Severinu.

Iz Turn-Severina poročajo: V ponedeljek, 17. maja opoldne, se je vršil med avstrijskimi in srbskimi baterijami hud artilerijski dvoboj. Z obstreljevanjem so pričeli Srbi, ko so opazili gibanje avstrijskih čet na sosednjem gorovju, toda bili so prisiljeni ustaviti svoj ogenj in se umakniti, kakor hitro so dobili prvi odgovor od naše izvrstne artilerije.

Boj za Belgijo.

Severno od Yperna so Nemci pred kratkim časom prodrli med krajema Steenstraate in Het Sas že tudi na zapadno stran ypernskega kanala. V sled močnega artilerijskega ognja so sedaj Nemci te postojanke zapustili in se umaknili zopet na izhodno stran kanala.

Tudi na Francoskem med Lillom in Arrasom so Angleži v izmeri dobrih treh kilometrov pri Neuve Chapelle potisnili nemško fronto za dva strelska jarka nazaj.

O pomorski vojski.

Ameriški general Parson, ki se je vrnil iz Nemčije v Ameriko, je izjavil listu „Newyorker Zeitung“: Pomorsko vojsko bodo odločili nemški podmorski čolnari. Prava vojska podmorskih čolnov se bo pričela še le jeseni, 116 nemških podmorskih čolnov bo položilo okoli Angleške obreže 30.000 min. Ob začetku prave vojske podmorskih čolnov bo doživela Angleška razočaranja, proti katerim 42-cm top nič ne pomeni. 40 tisoč nemških delavcev ne prestando dela podmorske čolne.

Boj za Dardanele in Carigrad.

Zelo težko je dobiti jasno sliko o vojnih dogodkih pred Dardanelami. Turška poročila slikajo položaj zelo ugodno in pravijo, da so Angleži in Francozi dosedaj od svoje izkrcevalne armade izgubili nad 30.000 mrtvih in mnogo tisoč ranjenih in ujetih. — Turki pravijo, da so v zadnjem tednu izkrcanje sovražnih čet zaobrnil, nasprotna poročila pa zopet pravijo, da se izkrcavanje v redu vrši. — Turška torpedovka je dne 14. t. m. potopila angleško vojno križarko „Goliath.“ Potopilo se je do 600 mož. Poškodovani sta še dve drugi sovražni lačji in en torpedni čoln.

Upor na Portugalskem.

Na Portugalskem so v vseh večjih mestih in tudi na deželi izbruhnili veliki nemiri, ki so se razširili v splošno prekucijo. Ministrstvo generala de Castro je moralo odstopiti. Uporu se je pridružila tudi armada in mornarica. Več odstopivših ministrov so uporniki zaprli na vojne lačje. Predsednik ljudovlade de Arriaga je sestavo novega ministrstva poveril državniku Chagasu. Ko se je novi ministrski predsednik peljal dne 16. maja v Lizbono, je na neki postaji poslanec Ivan Freitas streljal nanj in ga težko ranil. Žandarji so na to napadalca ubili. Nemiri se nadaljujejo. Nekateri listi pišejo, da tropsporazum — hujska in podkupuje portugalske prekucije, ker vlada generala de Castro ni hotela pomagati tropsporazumu v sedanji vojski.

Uradne odredbe.

Zetvene komisije. Glasom naredbe c. kr. namestništva so poslani seznanjeni udov žetvenih komisij, ki se morajo sestaviti v vsaki občini, c. kr. žetvenemu komisarju, ki je nastavljen za dotični okraj. C. kr. vinarski nadzornik gospod Franc Matjašič v Gradcu se ni sprejel od vseh občin takih seznamov. Z ozirom na ministrsko naredbo z dne 5. avg. 1914 drž. zak. br. 200 in na oklice dne 26. marca t. l., ki smo ga objavili pred kratkim v našem listu, se pozivajo občinski uradi, da seznam kmalu upošljejo. Ako bi se želelo v predstojajoči zadevi še kje natančnejši pojasnil, naj se to zgoraj imenovanemu takoj naznani.

Popis letošnje žetve. C. kr. poljedelsko ministrstvo je z odlokom z dne 20. aprila 1915 odredilo, da morajo občinska, predstojništva sporazumno z občinskimi žetvenimi komisijami sestaviti zanesljive podatke o obdelanih zemljiščih, na katerih so se nasadili, oziroma posejali važnejši poljski pridelki. Ob enem morajo županstva, oziroma žetvene komisije, podati politični oblasti poleg podatkov o obdelanih zemljiščih tudi sezname o domnevanem uspehu letošnje žetve. V ta namen so dobila županstva te dni od c. kr. okrajnih glavarstev potrebna navodila in izkazne pregledne tiskovine. Te tiskovine morajo župani do določenega roka pravilno izpolnjene vposlati okrajnemu glavarstvu. Pregledne tiskovine so tako razdeljene, da se mora vsaka vrsta poljskih pridelkov pose-

bej vpisati. Na primer: zimska in jara pšenica, zimska in jara rž, ječmen, oves, koruza, krompir, pesa in repa. Župani ali člani žetvenih komisij, ki sestavljajo pregledne tiskovine, morajo v posamezne razpredelke vpisati le številke in sicer se mora navesti velikost nasajenega prostora (njive) le v hektarjih. (En hetar je približno 1/4 orala.) Ta številka se vpiše v razpredelke I. Pričakovani uspeh žetve (razpredelke II) se označi v kilogramih in ne v hektolitrih ali mernikih. Povprečno se navadno računi mernik žita 40 do 50 kg. Uspeh žetve se mora natanko presoditi in domnevana množina posameznih pridelkov vpisati. Župani ali žetvene komisije si naj napravijo same zase seznam za vsakega posestnika. Okrajnemu glavarstvu pa se mora poslati le eden pregledni izkaz o stanju obdelanih zemljišč in o domnevanem uspehu letošnje žetve. Če bi županu ali članom žetvene komisije kaka stvar ne bila jasna, naj se obrne za navet do pristojnega c. kr. žetvenega komisarja ali do okrajnega glavarstva. — Na uradnem mestu se nam zatrjuje, da se je ta popis le za to odredil, da ima vlada sliko, kako daleč bomo izhajali z živil, ki jih v naših krajih pridelamo. Nihče se naj ne boji, da bi oblast kak pridelek na njivi posestniku s silo odvzela ali rekvirirala.

Spravljanje sena in skrb za pašnike. Poljedelsko ministrstvo je izdalo dne 6. maja odredbo, katera določa, da se morajo letos travniki in pašniki (v nižavah in planinah) popolnoma izrabiti, da se tako zagotovi napredek in vzdrževanje naše živinoreje. Žetvene komisije morajo skrbeti, da se za posestva, kojih posestniki so bili mobilizirani in kjer primanjkuje delavcev za spravljanje sena in otave, vse potrebno ukrene, da se pridelki ob pravem času spravijo. Žetvene komisije morajo do dne 1. junija poročati, ali se bodo vsi travniki, pašniki in planine izrabile za krmo, oziroma pašo, ali ne. Politične okrajne oblasti lahko posestnika travnikov ali pašnikov, ki niso izrabljeni, pozovejo, ako do konca junija ni spravil sena ali ni pasel živine na pašniku, da dotična zemljišča prepusti drugim, da ali travo pokosijo za suho krmo, ali pa pašnik izrabijo za pašo. Ako v določenem roku posestnik ne izvrši uradnega navodila, sme politična oblast dotične travnike in pašnike brezplačno odstopiti občini, v kateri leži dotično posestvo. Če pa kaka sosedna občina bolj nujno potrebuje travnike ali pašnike, se lanko isti odstopijo. Občina sme seno samo spraviti ali oddati posameznim občanom in sicer zastoj ali pa za nizko odškodnino. Isto velja glede pašnikov v nižavah in planinah. Občina sme na dotičnih travnikih in pašnikih uporabiti vse ceste, ki so potrebne, ali pa nove napraviti, in sploh vse ukreniti, kar je nujno potrebno za izrabljanje zemljišča. Dohodek travnikov in pašnikov pripada popolnoma občini ali pa dotičniku, kateremu je občina uporabo travnika ali pašnika prepustila. Lastnik zemljišča nima nikake pravice, zahtevati kako plačilo ali odškodnino. Ugovor proti tej odločbi je nedopustljiv. Kdor se ne ravna po teh določilih, se lahko kaznuje z denarno globo do 1000 K, ali pa z zaporom do enega mesca. Vrta, gaji in gozdovi so pri tej odredbi izvzeti. — Navodila, ki jih daje vlada z raznimi odloki, so res vsega uvaževanja vredna, a omeniti moramo, da so na primer skoro vsa izdana zelo pozno, ko se ne dajo več natančno izvesti. V tem oziru je želeli spremembe!

*** Nakupovanje in izvoz sena.** Štajersko c. kr. namestništvo je izdalo dne 26. aprila odredbo, ki določa, da smejo seno nakupovati pri pridelovalcih edino osebe, katere imajo potrebne poverilnice od političnih oblasti. Istotako smejo pridelovalci prodajati seno samo osebam, ki imajo uradne izkaznice za nakupovanje sena. Take izkaznice izdajajo c. kr. okrajna glavarstva. Kdor kupi seno za svojo lastno živinorejo, temu ni treba uradne poverilnice. Izključeno je torej le trgovsko nakupovanje sena. Prestopki zoper to odredbo se kaznujejo z 2–200 K globe, oziroma 6 ur do 14 dni zopora.

*** Ob Telovih procesijah.** C. kr. namestništvo razglasa, da se pri procesijah na Telovo ne sme trsiti trava in seno po cestah, potih in trgih, kakor je bilo ponekod običajno v prejšnjih letih.

*** Popis ovsca.** C. kr. štajersko namestništvo je odredilo, da se bo vršilo ponovno popisovanje zaloga ovsca, in sicer velja stanje ovsenih zalog dne 21. maja. Popisovanje se bo vršilo po občinah. Vsak, ki ima kaj ovsca, čeprav v majhni množini, ima dolžnost, da naznani svojo zalogo županstvu in sicer le samo pisмено po nalašč za to izdani uradni tiskovini. Tiskovina se mora natančno izpolniti v vseh predalcih, in sicer po stanju dne 21. maja. Vsak odbitek za lastno uporabo je nedovoljen. Prepovedano je zamolčati tudi najmanjšo množino ovsca. Pripomni se, da bi dotičnika, ki pri prvem popisovanju ni natančno napovedal množine svojega ovsca, sedaj naknadno ne zadela nobena kazen, ako bi sedaj pri novem popisovanju ovsca vse svoje zaloge ovsca natančno napovedal. Napačne napovedbe in zamolčanje zaloga ovsca bi imelo za posledico stroge kazni, vrhutega bi pa vsa zamolčana zalog ovsca zapadla v prid države. — C. kr. namestništvo nas prosi, naj opozorimo posestnike ovsca, da morajo tudi ovsene zdrobi, ali z drugimi poljskimi pridelki z ovsom zmešane zmesi posebej na že dobljenem popisnem listu oblasti naznani.

*** Samo 1 kg ovsca na dan.** Ministrstvo je izdalo naredbo, s katero določa, da se od dne 17. maja naprej sme uporabljati za krmljenje konj na dan sa-

mo 1 kg ovsca za enega konja. Prestopke zoper to naredbo bi kaznovala politične oblasti z denarno globo do 5000 K, oziroma z zaporom do 6 mesecev. — Opomba uredništva: Kdor s to množino ne bi mogel izhajati ali kdor potrebuje oves tudi za druge neobhodne potrebe, recimo za kruh, za otrobe, za perutnino i. t. d., naj vloži prošnjo na c. kr. okrajno glavarstvo. Prošnjo lahko vloži tudi več posestnikov skupaj ali pa cela občina potom občinskega predstojnika.

*** Prepoved, konje z razvidnicami odstraniti iz njihovih nabornih krajev.** Z ukazom c. kr. ministrstva za deželno brambo z dne 30. julija 1914 drž. zak. št. 179 se je izdala prepoved, konje z razvidnicami odstraniti iz njihovih nabornih krajev. Na to se opozarja občinstvo, osobito posestnike konj, s pristavkom, da se prestopki te prepovedi kaznujejo z globo do 600 K, s katero globo se pa lahko združi zapor do enega mesca.

*** Prodaja živine.** V zadnji številki smo omenili uradno odredbo glede prodaje živine. Poljedelsko ministrstvo je naknadno odredilo, da morajo županstva natanko zapisovati, kam in komu se proda živina. — Ker so nekatera okrajna glavarstva in dežele določile, da se ne sme živina izvažati iz njih področja, je poljedelsko ministrstvo vse take in enake določbe proglasilo kot nedopustne. Živina se torej sme izvažati in uvažati v Avstriji iz vseh in v vse okraje, oziroma dežele. — Glede klanja telet in goveje živine je izšla dne 8. maja odredba, ki prinaša zopet nekaj strogih določil. Krave mlekarice in krave za plemo, telice in voli, stari do 2½ leta se ne smejo brez uradnega dovoljenja prodati mesarjem in zaklati. Pri bikih velja starostna meja dve leti. Teleta pod šestimi meseci se sploh ne smejo prodati mesarjem. Dovoljenje za klanje telet se da le tedaj, 1. ako je posestnik v zadnjih šestih mesecih najmanj dve tretjini telet odločil za plemo, 2. če se dokaže, da je tele tako betežno, da je za plemo nesposobno, 3. če ima posestnik premalo prostora za vzrejo, 4. ako se posestnik nahaja v tako slabem gospodarskem položaju, da je nujno potrebno tele prodati. Dovoljenje za prodajo izdajajo v občini posebni zaupniki, ki so uradno določeni od politične oblasti. Zaupniki morajo dati kupcu posebno uradno potrdilo. — Za plemensko živino, ki ni namenjena za mesarja, mora župan vpisati v potni list: „Živinče se ne sme zaklati.“ Take živine seveda mesar potem ne sme kupiti, ampak se sme prodati samo za nadaljno plemensko vzrejo.

*** Izkaznice za nakup živine.** Poljedelsko ministrstvo je izdalo dne 8. maja odredbo, ki določa, da smejo živino nakupovati edino osebe, ki se izkažejo s posebnimi izkaznicami ali legitimacijami, katere izda c. kr. okrajno glavarstvo. Osebe, ki kupujejo živino za vojaštvo, morajo imeti izkaznice od vojaške oblasti in ob enem se izkaznice od okrajnega glavarstva. Izkaznice dobijo le zanesljive osebe. Živinski prekupci morajo voditi natančne sezname o nakupu in prodaji živine in morajo navesti tudi cene. Te sezname morajo prekupci na zahtevo vsak čas predložiti okrajnemu glavarstvu. Ako bi se zgodile pri nakupovanju živine kake nerednosti, ima okrajno glavarstvo pravico ustaviti izdajo živinskih potnih listov. V tem slučaju se smejo potni listi izdajati edino le z izrecnim dovoljenjem politične oblasti. Brez uradnega dovoljenja se smejo v tem slučaju izdati potni listi, ako kupi živinorejec živinče za vzrejo. Na živinski potni list pa se mora tedaj zapisati: „Živinče se ne sme zaklati.“ — Ljudstvo se opozarja, da naj vsakega prekupca, ki bi brez izkaznice nakupoval živino, naznani politični oblasti. Predno se začneš pogovarjati s kupcem, ga pozovi, da ti pokaže izkaznico.

*** Cepljenje zoper svinjsko rudečico.** Dokazano je, da varnostno cepljenje zoper svinjsko rudečico zabraja nastop te kužne bolezni, ki v vročih poletnih mesecih napravi v naših krajih svinjerejem ogromno škodo. Mariborsko okrajno glavarstvo je dne 9. maja izdalo na vse župane razglas, ki naznanja, da se bo tudi letos, kakor prejšnja leta vršilo po celem okrajnem glavarstvu cepljenje svinj zoper rudečico. Župani morajo občane o tej odredbi obvestiti in ugotoviti, kateri posestniki hočejo svoje svinje dati cepiti zoper rudečico. — Če je mogoče, da bi bil kateri župan prezrl ta glavarstveni odlok — kar pri letošnjem ogromnem delu ni izključeno — naj ga posestniki sami na to opozorijo.

Žrebanje velike loterije, Slovenske Straže v korist ubogim otrokom, vdovam in sirotam padlih junakov in invalidom že dne 31. maja. Takoj kupite srečke!

Razne novice.

*** Cesar pri sv. obhajilu.** Na praznik Kristusovega Vnebohoda je cesar v šenbrunski dvorni kapeli prejel sv. obhajilo. Obhajal ga je dvorni župnik dr. Seydl.

*** Osebna vest.** Zdravnik g. dr. Ivan Turšič zopet ordinira ob svojih navadnih urah v Mariboru, Stolna ulica št. 5.

*** Novi vojni kurat.** Č. g. Jožef Kuk, kaplan pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, je imenovan vojnim kuratom v rezervi.

* **Podpisovanje drugega vojnega posojila.** Ob priliki podpisovanja prvega vojnega posojila se je izkazalo kot zelo neprilčno, da so vlagatelji hranilnic, posojilnic in drugih denarnih zavodov podpisovali vojno posojilo s tem, da so za poravnavo podpisane zneska izročili svojo vložno knjižico. Kdor se misli udeležiti podpisovanja pri drugem vojnem posojilu, stori najboljšo, če ga podpiše pri tistem zavodu, kjer ima naložen svoj denar. S tem se prihrani zamudno pošiljanje vložnih knjižic od zavoda do zavoda, kar povzroči obilo nepotrebnega dela, podpisovatelju pa prizadene precejšnje stroške. Tudi pride vlagatelj potem veliko poprej v posest svoje vložne knjižice.

* **Osební promet na južni železnici omejen.** Od dne 15. t. m. naprej odpadejo na južni železnici sledeči vlaki, ki so dosedaj redno vozili, in sicer: Vlak št. 41 Gradec—Maribor (glavni kolodvor) iz Gradca ob 8. uri 6 minut predpoldne, prihod v Maribor ob 9. uri 59 minut predpoldne; vlak št. 46 Maribor—Gradec, iz Maribora ob 6. uri 38 minut zvečer, prihod v Gradec ob 8. uri 25 minut zvečer; vlak št. 73 Maribor—Ljubljana, odhod iz Maribora ob 5. uri 40 minut zjutraj, prihod v Ljubljano ob 10. uri 20 minut predpoldne in vlak št. 76 Ljubljana—Maribor, odhod iz Ljubljane ob 6. uri 12 minut zvečer, prihod v Maribor ob 10. uri 48 minut zvečer.

* **Binkoštni promet na južni železnici.** Vodstvo južne železnice naznanja, da bodo vozili o binkoštnih praznikih sledeči vlaki: Dne 22. maja: Gradec—Maribor: vlak št. 53, odhod iz Gradca ob 7. uri 40 minut zvečer, prihod v Maribor ob 9. uri 23 minut zvečer. Vlak št. 39, odhod iz Gradca ob 2. uri 42 minut popoldne, prihod v Maribor ob 4. uri 24 minut popoldne. Maribor—Gradec: Vlak št. 38, odhod iz Maribora ob 7. uri 2 minut zjutraj, prihod v Gradec ob 8. uri 54 minut dopoldne. Dne 23. in 24. maja: Gradec—Maribor: Vlak št. 39, odhod iz Gradca ob 2. uri 42 minut popoldne, prihod v Maribor ob 4. uri 24 minut popoldne. Vlak št. 53, odhod iz Gradca ob 7. uri 40 min. zvečer, prihod v Maribor ob 9. uri 23 minut zvečer. Maribor—Gradec: Vlak št. 38, odhod iz Maribora ob 7. uri 2 minut zjutraj, prihod v Gradec ob 8. uri 54 minut predpoldne. Maribor—Ruše: Vlak št. 419a, odhod iz Maribora ob 2. uri 18 min. popoldne, prihod v Ruše ob 2. uri 48 minut popoldne. Ruše—Maribor: Vlak št. 414b, odhod iz Ruš ob 7. uri 8 minut zvečer, prihod v Maribor ob 7. uri 39 minut zvečer. Dne 25. maja bo vozil med Mariborom in Gradcem še tudi vlak št. 38. (Odhod in prihod kakor v prejšnjih dneh.)

* **Vprašanje:** Oglašajo se že žene s prošnjami za dopust mož za košnjo. Ali se že lahko te prošnje vlagajo? Na koga je jih treba nasloviti? Ali je ista pot kot prej za pomladanski dopust? Ali na glavarstvo? Ali gre skozi žetveno komisijo? Prosimo odgovora. Odgovor: Prošnje se že lahko vlagajo, ker je že skoro zadnji čas. Nasloviti jih je treba na glavarstvo, a vprošnji omeniti, naj jih odpošlje na poveljstvo vojaka, za katerega prosite. Torej je to ista pot kakor za spomladanske dopuste. Skozi žetveno komisijo ni potreba pošiljati prošnje, pač pa žetvena komisija lahko prošnje potrdi, potem pa se pošlje naravnost na glavarstvo.

* **Zajčja zalega.** Od vseh strani prihajajo pritožbe, da delajo letos zajci na polju velikansko škodo. O tem se nam poroča iz Slov. goric: Zajci se pasejo po njivah kot črede ovac po planinah. Fižol in kuruza sta na mnogih krajih že do polovice uničena. Tudi v vinogradih, posebno v mladih nasadih, je mladice močno poškodovano. Na vseh koncih in krajih grozi pomanjkanje, a zajec nam sme svobodno delati škodo. Za to je pa nujno potrebno, da naš železni odbor spremeni svoj sklep in ne čaka s pokončevanjem do jeseni.

* **Košnja se bliža, pozor!** Pomanjkanje delavskih moči se posebno hudo občuti v kmetijstvu: do sedaj se je hvala Bogu vse delo lahko izvršilo, ker so ženske pri vsakem delu lahko pomagale in ker je vojaška oblast dovolila vojakom, ki niso v fronti, dopuste za setev. Nekaj drugega pa je košnja, pri kateri ne morejo ženske sodelovati in se mora z ozirom na vremenske razmere hitro izvršiti. Radi tega se že kmetje opravljeno boje, da ne bo mogoče košnje o pravem času izvršiti in mislijo na sredstva, s katerimi bi si pomagali. V prvi vrsti se pričakuje, da zopet dovoli vojaška oblast dopuste za košnjo, v drugi vrsti pa se misli na dobavo kosilnih strojev. Kosilnih strojev si ne more posameznik nabaviti, nabavijo pa lahko iste kmetijske podružnice, ali kmečke posojilnice. Kjer nabavijo kmetijske podružnice kosilne stroje, bodo naše posojilnice rađe dale v ta namen primerno podporo. Če se bo od posestnikov za uporabo zahteval primeren prispevek, se bo stroj hitro poplačal in bo delo tudi izgotovljeno. Dobre stroje kosilniške se lahko naroči pri Gospodarski Zvezi v

Ljubljani. Kmetijske podružnice in kmečke posojilnice na noge, dokler je še čas! Naj bi ne bilo lobene lare, oziroma večje občine v ravnini, v kateri bi ne bilo kosilnih strojev na razpolago. Stroji se seveda tudi za košnjo žita pozneje lahko uporabijo.

* **Sojenci piše strokovnjak v nemškem listu:** V Avstriji in v Nemčiji so bili opustili popolnoma gojenje oljnatih rastlin in so uvažali vse oljinate sadeže. Zdaj je čas, da pridelujemo zopet sami kar nam daje olje in druge koristi. Solnčnično seme smo uvažali iz Rusije in iz Indije, kakor da bi ne bi mogli pridelovati te s vsako prstjo in z vsakim krajem dovoljne rože, ki ne potrebuje nikakega obdelovanja. Sadite jih ob mejah in poteh. Listje in delbo lojke krma živini, seme je dobra krma perutnini, ki leže rada jajca po njem. Olje je masno in sladko. Koristi sasanja solnčnice so tako mnogostranske, da se ne more pisati dovolj o tem. Gospodarska društva naj bi se zavzela za pridelovanje solnčnice v velikem, potem ne bi plačevali tako drago inozemsko olje.

* **Pozor pri naročbi „perocida“!** Tržaška „Edinost“ piše: Tvorilnica je prav perocid sploh ves razprodala. (Ta vsebuje 45% ceritovih oksidov.) Na bi pa slučajni odjemalci ne zapazili difference, daja tvorilnica pri ponudbi temu perocidu enako ime kot pravemu ter stavlja primerno manjšim odstotkom nižjo ceno. Da bi nikdo ne zabredel v tako nepriliko, opozarjamo, da je doslej praktično preizkušen le 45% perocid kot nadomestilo modre galice proti peronospori. Naj torej nikdo ne zaupa blagu do novih praktičnih preizkušanj, ki se pa izvrše še le v bližnjih mesecih. Da je 30—32% surovi perocid dvomljiv, je vzrok temu, da vsebuje tudi nekatere druge elemente, nego pravi perocid, ki bi po kemični preiskavi škodoval trdnim organom.

* **Tržne cene v Gradcu.** Debeli voli 213 do 272 K, srednje debeli 192 do 208 K, suhi 180 do 190 K; debele krave 172 do 212 K, srednje debele 132 do 170 K, suhe 100 do 130 K; biki 180 do 228 K, mlada živina 160 do 216 K; teleta 270 do 280 K, izjemoma 290 do 300 K; mlade svinje 360 do 370 K, debele svinje do K, srednje debele do K, mesne svinje 354 do 360 K; ovce 160 do 180 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg št. 9 do 11 K, kisle 7.50 do 10.50, slama 7.50 do 9.—K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, kuruza 35.—, prosa 50 K, oves 27.30 K, ajda 60 K, fižol 68 do 70 K, grašica 11.20 do 11.40 K, leča 16.20 K, proso 72 do 96 K, pšenični zdrob 92 K, koruzni zdrob 74 do 96 K, ržena moka 60 K, pšenična moka št. 0 92 do 108 K, št. 4 72 do 80 K, št. 6 (črna) 68 do 72 K (100 kg). Jajca komad 12 do 14 v, krompir 22 do 24 v 1 kg, mleko 30 do 34 v liter.

* **Prijavljen je črnovojniki,** ki so služili, a so bili odposlani na dopust. Po odloku ministrstva deželne brambe z dne 16. aprila 1915 se morajo ne glede na vrsto orožja vsi tisti črnovojniki, ki so služili in ki so bili radi kake bolezni (kake hibe) do superarbitracije ali radi nadštevilske stanja odposlani na dopust (v neaktivno razmerje) in bi radi tega ali radi kakega drugega razloga še niso odšli pod orožje, takoj in tudi takrat prijaviti, če so se že svojčas prijavili. Oprošeni od te prijave so le taki črnovojniški obvezanci, ki so bili že superarbitrirani med svojo črnovojniško dolžnostjo ali ki so bili oproščeni od črnovojniške službe.

* **Zopetno prebiranje črnovojniških zavezancev.** Zopetno prebiranje črnovojniških zavezancev letnikov 1878 do 1890 in 1892 do 1894 se bo vršilo: V Celju dne 25. maja, v celjski okolici od 25. maja do 31. maja, v Mozirju dne 2. in 3. junija, v Trbovljah dne 5. in 6. junija, v Brežicah od 7. do 10. junija, v Konjicah od 12. do 14. junija, v Slovenjgradu od 25. do 29. junija, v Velenju dne 30. maja, na Ptujcu dne 1. junija, v ptujski okolici od 1. do 9. junija, v Ljutomeru dne 11. in 12. junija. V mariborskem mestu od 28. maja do 1. junija, v mariborski okolici od 2. do 11. junija, v Radgoni od 25. do 26. maja in v Lipnici od 9. do 15. junija.

* **Slovenec zbežal iz srbskega ujetništva.** Vele posestnikov sin Ivan Petek iz Vrčič pri Gornji Sv. Kungoti se je udeležil kot kolesar bojev zoper Srbe. Blizu Belgrada se je bojeval, a je bil z 20 drugimi kolesarji vred dne 16. februarja ujet. Do dne 6. aprila je bil v srbskem ujetništvu. Kopal je jame za mrtve. Godilo se mu je zelo slabo. Jest je dobil samenkraf na dan. Imel je k sreči med ujetniki tri dobre prijatelje. O svojem begu piše Petek svojim domačim: „Dne 6. aprila po noči smo srbskega paznika, ki nas je stražil, nenadoma prijeli in ga zadušili. Vsi štirje smo takoj zbežali proti bojni črti in smo mrtvim Srbom odvzeli njih obleko. Kmalu smo izgledali kot pravcati Srbi. V bojni črti smo tudi streljali na avstrijsko stran, seveda visoko v zrak. Dva dni smo ležali v strelskem jarku in Srbi nas niso spoznali. Tretji dan je izdal srbski poveljnik povelje za bajonetni „juriš“. Mi štirje smo prvi in najhitreje zbežali proti Avstrijcem, pometali puške proč in držali roke v zrak. Dali smo se od naših ujeti in jim povedali, da smo Avstrijci — Sest dni že nismo skoraj ničesar zavžili. Kar tresli smo se od glada. Naši tovariši, ki so nam krepko stisnili roke, so nas peljali k vojni kuhinji, kjer smo se potem nasitili. Sam Bog in Marija st. nas rešila gladi in srbskega ujetništva. Sedaj sem v Gorici pri kolesarjih za kuharja. Upam, da bomo tudi drugega sovražnika, ki nam grozi, hrabro premagali.“

* **Ostale so v strelskih jarkih . . .** Češki listi poročajo: Nekoliko domobrancev iz brnske okolice se

je nahajalo že dolgo časa v strelskih jarkih pri mestu K. Tožiti se jim je začelo po ženah in nekega lepega dne je pisal eden izmed njih svoji ženi, da naj ga obišče. Mamca so res prišli natovorjeni z buhtami in drugimi dobrimi rečmi, prepričali so se o vernosti svojega starega in se zadovoljni vrnili. Tako so dobile tudi druge korajžo in nekega lepega dne se jih je odpravilo osem na fronto. Tja so srečno prišle — toda nazaj niso mogle več. Vojalsko poveljstvo je bilo namreč med tem suspendiralo civilni promet na železnici v K. in uboge ženice so morale ostati tam v strelskih jarkih, oziroma vsaj prav blizu njih. Pošiljale se domov obupne vojnopoštne dopisnice ter rotile domačega župana in pa orožniškega stražmojstra, in gospoda župnika, naj se zavzamejo za nje. Seveda so bile vse te prošnje popolnoma napačno adresirane. Toda trpljenje ni trajalo večno. Naša armada je pričela s svojimi velikimi operacijami v zapadni Galiciji, mesto K. je skoraj ostalo daleč za fronto in prvi civilni vlak je kmalu zdrdral proti zapađu. V njem so se sedele tudi naše mamce, ki prisegajo, da ne grečo več nadzorovat svojih častitih sprotov — vsaj dokler se bodo nahajali na bojišču.

* **Maribor.** V tukajšnji deželni bolnišnici se nahaja vojak J. Weber, doma iz Srednjega Štajerja, kateri je na severnem bojišču dobil kroglo v levo nogo pod kolonom. Rana je čez mesec dni zacelila, a je kmalu nato začela zopet močno otekati. Moža so iz bolnišnice prepeljali v Götzovo pivovarno, kjer je dežela dala napraviti veliko zdravniško pripravo z Röntgenovimi žarki. Ko so zdravniki s temi žarki nogo preiskali, so našli, da se še nahaja ruska krogla v nogi, in sicer je tako močno zapličena v kost, da je popolnoma zakrita in se ne da na drugi način dobiti ven, kakor če se noga odreže. Tega pa si vojak ne pusti in pravi, da hodi raje celo življenje s kroglo v nogi, nego da bi hodil z leseno.

* **Maribor.** Mestni svet je nakupil toliko krompirja, da ga po sodbi poznavalcev razmer nikakor ne bo mogel vsega prodati. Riža pa že v mestnih prodajalnah močno primanjkuje.

* **Maribor.** Na tukajšnjem južnem kolodvoru je železniški stroj dne 11. maja povozil črnovojniškega delavca Stefana Mihaleka iz Selnice ob Dravi. Mihalek je pri železniškem založišču kotalil prazen sod in ni opazil, da vozi po istem tiru železniška lokomotiva. Reveža je tako silno pritisnilo ob zid, da je oblezal pozebeje v mlaki krvi in je nato kmalu v bolnišnici izdihnil. Ponesrečenec je bil neoženjen in in je bil 29 let star.

* **Ruska kočja** se odpravi binkoštni teden. Oskrbovanje je prevzela zopet turistom znana gospa Ivana Sernčeva. Na Binkoštni ponedeljek je pri Sv. Anehu prvi cerkveni shod. Pridite, prijatelji božje narave, v višave, da nekoliko pozabite gorje sedanjih časov!

* **Tezno pri Mariboru.** Umrli je dne 10. maja g. Franc Zorko, posestnik na Teznu, star 64 let. Pogreb je bil v sredo dne 12. maja popoldne. Rajni je bil spoštovan mož. Svetila mu večna luč.

* **Račje.** Na Binkoštni ponedeljek, ob 2. uri popoldne, ima naša Kmetijska zadruga občni zbor, na katerem boste slišali, kako izvrstno je ista delovala in kako bode v bodoče v korist kmečkega stanu delovala. Pride tudi kot govornik g. nadrevizor Vladimir Pušenjak iz Maribora. Pridite, razpravljalo se bo o marsikaterem važnem vprašanju!

* **Svečina.** Naša kmečka posojilnica, ki že več let izborno deluje v prid posestnikom župnij Svečina, Gornja Sv. Kungota in Sv. Jurij ob Pesnici, je imela dne 2. maja svoj občni zbor. Posojilnica ima svoje uradne prostore pri kmetu g. Jožefu Šerbinek v Svečini, kateri tudi predseduje našemu zavodu. V načelstvo se je na novo izvolil č. g. Fr. Spindler, župnik pri Sv. Jurju ob Pesnici. — Domačini, poslužujmo se našega domačega zavoda!

* **Jarenina.** Na severnem bojišču je dne 28. januarja padel, kakor se je še le sedaj izvedelo, posestnikov sin Franc Kocbek. Njegovi poveljniki ga opisujejo kot izredno hrabrega junaka. Dal je v evetju svoje mladosti, kri za cesarja in domovino.

* **Spieltefeld.** V Müzzusehlagu na Gornjem Štajerskem je stekel pes ugriznil 38letnega delavca Lorenca Kipfel, tukajšnjega rojaka. Rana, ki jo je dobil Kipfel, je bila tako nevarna, da je revež tekom nekaj ur izdihnil.

* **Sv. Andraž v Slov. goricah.** Veleposestniški sin in vnet član naše organizacije, Franc Ilešič, je prišel kot vojak 26. domobranskega pešpolka dne 22. marca v rusko ujetništvo. Dne 29. aprila piše svojemu prijatelju, da se zdrav nahaja v mestu Sisran ob Volgi blizu azijske meje.

* **Negova.** Umrli je dne 29. aprila v Račevencih imovit kmet Anton Ferenc v 88. letu svoje starosti. Bil je dolgoleten zvest naročnik „Slov. Gospodarja“. Zapustil je žalujočega sina in hčer Marijo, omoženo Ketiš, ki pa je umrla že 22. aprila t. l., zapustivši moža in tri nepreskrbljene otroke. Rajna je bila pridna in vzorna mati in žena, povsod spoštovana in priljubljena, kar je pričal njen sijajen pogreb. Bila je tudi posestnica lepe kapelice „Matere dobrega sveta“, za katere kinč je vedno vneto skrbel. In Marija ji je to poplačala, da je še malo pred smrtjo zadnjič prejela sv. obhajilo. Priporočamo blago ženo kakor tudi njenega očeta v molitev. Naj jim bo Bog plačnik, žalujočim ostalim pa tolažnik.

* **Kapela.** Lovro Divjak, posestnik v Račkem vrhu pri Kapeli, črnovojniški korporal, je bil odlikovan v Galiciji s srebrno svetinjo I. vrste. Divjak je sedaj

ruski, ujetnik v mestu Kara-kalo Zakaspija v Aziji. Poslal je dopisnico, ki je prišla dne 10. maja v Kapelo. Divjak piše: Karakala, 17. marca 1915. Dra. ga žena in otroci, Naznanjam Ti, da sem zdrav, le noge me bolijo vsled protina. Ne žaluj preveč, živi in gospodari za najine male. Če Bog da, se še bova videla, ako bomo zdravi. Pristržno pozdravljam in poljubljam Tebe in mojo ljubo dečico. Bog vas ohrani zdrave! Molite za me in za mir! Vaš oče.

* **Banovci** na Murskem polju. Iz ruskega ujetništva se je oglasil Matija Novak. Ujet je bil ravno na Svet. večer dne 24. decembra 1914 in še le 15. majnika se je oglasil. Pisal je že 18. marca in še le sedaj je pismo došlo domačim v roke. Novak piše, da je zdrav. Nahaja se v mestu Kaahka v Srednji Aziji.

* **Sv. Marko** niže Ptuja. Mesca septembra je padel na severnem bojišču eden najboljših naših vrlj mladeničev, Janez Cvetko iz Novevasi. Bil je naročnik našega „Slovenskega Gospodarja“, delaven ud domačega Bralnega društva in godbe, priljubljen od vseh zaradi njegove vesele in dobre narave. Da je res mrtev, o tem so njegovi domači kmalu izvedeli na svojo veliko žalost, pa o smrti so krožile različne vesti, med drugim, da ga je šrapnel raztrgal na kosce. Končno pa je resnico o njegovi smrti poročal četovodja Jožef Znidarič in Stojne, odlikovan z veliko in malo srebrno hrabrostno kolajno. Bil je pred par dnevi doma na dopustu. Cvetko Janez je bil zdrav njegova v strelskem jarku. Opoldne je bil dotični oddelek določen, da prinese menažo. Četovodja Znidarič vstane, pokliče: „No, Hanza, gremo po menažo“, pa Hanza se ni ganil, je že spal večno spanje. Kratko poprej ga je šrapnel res močno smrtno ranil, pa ne razkosal. Pri tem pa ni zavpil, ne vzdihoval, ampak takoj zaspal za zmiraj. Zdaj že uživa plačilo za svoje uzorno življenje. Pogreb je bil sicer praprost, a ginljiv. Njegov četovodja Znidarič mu je sam izkopal grob in ga obložil s praznimi patronami. Poveljnik stožnije, nek blagi nadporočnik, pa mu je lastnoročno postavil spominsko ploščo: lesen pokrov od zaboja za patrone, v katerega je vpisal njegovo ime, številko polka, dan njegove junaške smrti. To praprosto spominsko ploščo so tovariši pritrtili nad grob, na drevo, nad ploščo pa lesen križ. In vse to dajljni grob enega najboljših mladeničev markovske župnije. Gotovo ga bodo vsi, ki so ga poznali, ohranili v najboljšem spominu in se ga spominjali v molitvi. Teh par vrstic pa bodi tudi njegovim potrim starišem malo v tolažbo!

* **Sv. Lovrenc** na Drav. polju. Iz srbskega ujetništva se je oglasil Rogač Anton iz Pleter. Z dne 13. aprila (po našem koledarju 26. aprila) piše materi: Ker sem mislil, da bomo obhajali Velikonoč skupaj, vam nisem pisal. Ker pa slabo kaže, da bi se še videli tako kmalu, vam naznanjam s tem, da se nahajam tukaj kot ujetnik. Ako dobite to karto, mi odgovorite, kako je kaj doma. Se li še kateremu tako godi kot meni? Vaš R. A., fabrika sečera (sladkorja), Čuprija, Srbija. Kakor je poročal srbski Rudeči križ, je bil ujet 13. ali 14. septembra v bitki pri Krupani. Dozdaj ni bilo nobenega glasu o njem.

* **Sternal**. Električna luč je že upeljana v ujetniškem taboru. Te dni namerava priti iz Feldbaha 500 Rusov, večinoma rokodelcev, ki jih bodo porabili pri gradbi barak. Zdaj se uravnava vodovod in kopalnice. Gradi se tudi veliko rezervnih studencev, ki se bodo uporabili, ako bi vodovod odpeval, ali se ustavil električni stroj, ki bo sesal vodo za vodovod iz studencev, ki jih bodo izkopal v bližnjih gozdovih. Voda je zelo dobra, studenci globoki 8 do 10 metrov.

* **Devica Marija v Pušcavi**. Tam v daljavi so zapeli zvonovi tako milo in otožno, kot bi hoteli priklicati zopet v življenje nađepolnega mladeniča dijaka Davida Burja, ki mu je neozdravljiva jetika dne 3. maja pretrgala nit življenja. Trpel je veliko, toda udano v voljo božjo. Kako je bil priljubljen, pokazal je njegov pogreb. Dasiravno je večina njegovih tovarišev na bojnem polju, ga je vendar mnogo spremljalo na zadnji poti. Kaj bi jim pač naš David povedal v slovo? Gotovo: „Umreti, bratje, težko ni, pustiti nade, to boli!“ Toda on počiva. Blagor mu! Saj je njegova lepa, sanjajoča duša se prebudila v slavi večno krasnega maja, kjer bo uživala svoje plačilo. Mir njegovi duši!

* **Celje**. V pisarno g. dr. Benkoviča, odvetnika v Celju, vstopi kot namestnik g. dr. Ivan Mazek, bivši predsednik slov. kat. dijaškega društva „Danica“.

* **Celje**. „Diana“, kopalniška registrirana zadruga z o. z. na Bregu pri Celju ima svoj letni redni občni zbor v ponedeljek, dne 7. junija 1915, v Celju v Narodnem domu, v dvorani za seje ob 6. uri zvečer. Dnevni red: 1. Letni račun čez leto 1914. 2. Sprememba pravil. 3. Slučajnosti.

* **Sv. Rupert** nad Laškim. Dne 3. aprila t. l. na veliko soboto je padel v Karpatih junaške smrti mladenič Jakob Hrasnik, Hraselov, 87. pešpolka. Dne 19. decembra pa je umrl v Miškolcu na Ogrskem kmet Matija Videc na ozeblinah, ki jih je dobil v Karpatih. Mnogo naših vojakov je ujetih, o mnogih se ne ve več ali so živi ali mrtvi, ker že dolgo časa niso nič pisali. Dne 15. maja pa jih je na novo odšlo k vojakom od nas 29 samih gospodarjev in g. nadučitelj Fr. Zupančič. Iz naše župnije je sedaj 247 mladeničev in moč v vojski.

* **Luče**. Že zopet nam je kruta vojska ugrabila iz naših mladeniških vrst vrlega mladeniča Kristlana Pustoslemšek. Udeležil se je prvih bitk v Galiciji ter bil težko ranjen. Nato je prišel domov na dopust, koder se je vzgledno obnašal. Udeležil se je vsake sv. maše, bodisi ob nedeljah ali delavnikih. Odsel je zo-

pet na bojišče in dne 14. aprila je priletela ruska, granata in ga zadela naravnost v srce. Bil je takoj mrtev. Pokopan je na blagoslovljenem pokopališču. — Nemila smrt nam je ugrabila tudi posestnika Antona Moličnik, ki je že od začetka vojske ležal bolan v bolnišnici v Poli. Bodi mu lahka tuja zemlja! To je že peta žrtev, ki jo je vojska zahtevala iz naše farske. — Iz ruskega ujetništva so se oglasili: Anton Jezernik, Ferdinand Zavratnik in Gregor Krumpačnik, ki so se že pogrešali že od decembra sem.

* **Razbor** pri Slovenjgradu. Dne 9. t. m. so v naši farni cerkvi kinžali Marijin altar. Med drugimi sta bila pri tem nabožnem opravilu tuđi navzoča tukajšnji župan in njegov brat Jurij Pačnik, kateri je pridržen kot frajtraj 151. maršbataljonu. Bil je na 14dnevnem setvenem dopustu. Naenkrat pride neko dekle pravit, da sta dva tuja čudna moža bežala proti bližnjemu gozdu. Domačina, vojak in župan, hitro omenjena tujea v gozdu. Bila sta dva ruska ujeta vojaka. Pobegnila sta pri Fali blizu Maribora. Naša sta jih aretirala in peljala seboj. Bila sta jako utrujena in lačna. Milosrčni ljudje so ju v bližnji krčmi pogostili. Od tam so šli na županov dom, kjer sta oba Rusa tudi pošteno prenočila. Dobro okrepečana so ju drugi član odpeljali na slovenjgraško orožniško postajo, odkoder so ju poslali nazaj.

Zadnja poročila došla v četrtek, 20. maja. Kdaj se začne vojska?

List „Popolo d'Italia“ poroča, da mora Italija vsled pogodbe s tropsporazumom napasti Avstrijo vsaj do 24. maja.

Vojska je pravzaprav že napovedana.

Načelnik italijanskega generalnega štaba Cadorna je z grozno, da odstopi, ako se vojska ne napove, premagal zadnje kraljevo obotavljajnje. Sonnino list „Giornale“ piše vsled tega: „Položaj je zdaj tak, da je vojska že pravzaprav napovedana vsled skupne volje kralja, vlade in ljudstva.“

Italija pred mobilizacijo.

Severoitalijanski listi pišejo, da Italija čaka še edino na znamenje javne mobilizacije svoje armade.

Zadnja beseda Avstrije in Nemčije

Rimski list „Messaggero“ piše, da je pričakovati, da bosta Avstrija in Nemčija vsak čas stavile Italiji ultimatum (zadnje besede). List poziva prebivalstvo, naj ne žali odpuščajoče poslanike, ampak jim izkazuje spoštovanje, da s tem pokaže italijanski narod, da stoji na višji (!) stopnji omike. Tudi listi, ki stojijo pod uplivom vlade, pišejo, da se že nekaj dni pričakuje, da bosta Avstrija in Nemčija stavili Italiji ultimatum.

Pogodba prelomljena.

Italijansko časopisje razglasa, da je Italija odpovedala pogodbo z Avstrijo in Nemčijo. Toda od naše strani se zatrjuje, da to ni res. Pogodba velja do leta 1919, prej je Italija ne more odpovedati, ampak samo prelomiti.

Rusija snubi Italijo.

Iz Curiha se poroča: Novi ruski poslanik v Rimu pl. Giers dela na vse kriplje, da bi si Italija še v zadnjem trenutku ne premislila. Uredniku lista „Giornale d'Italia“ je izjavil, da Rusija popolnoma priznava italijanske zahteve ob Adriji in da ne bo delala nobenih ovir, da se uresničijo.

Sv. oče pred vojsko.

Nizozemski list „Zyd“ izve od visokega cerkvenega dostojanstvenika: Sv. Oče se ne vmešava v italijanske strankarske prepire, vendar vlada v njegovi okolici prepričanje, da so povzročitelji vojske framasoni in da bo vojska veliko škodovala katoliški cerkvi. Da bi se še napetost polegla mirnim potom, tega ne upa v Vatikanu nihče več. Italija stoji sedaj ali pred vojsko ali pred revolucijo, ali pred obojem. Sv. Oče upa na božjo previdnost in ne neha moliti in delati, da se kmalu vrne mir.

Rumunija ostane mirna.

Rumunski list „Moldava“ piše: Osebe, ki pridejo v najbližjo dotiko z vlado, so trdno prepričane, da Rumunija pod nobenim pogojem ne bo uskočila iz sedanje oborožene nepristranosti in se tuđi ne bo ozirala na početje Italije.

Listnica uredništva.

Posiljateljem pisem s bojišče: Radi dogodkov v Italiji in na bojišču, katere smo morali obširneje popisati, smo vojska pisma tokrat opustili. Kar ne bo zastarelo, bomo uporabili. — Ljubnica pri Vitanju: Vojna pošta ne more tako re-

dno delovati, kot bi želeli pošiljatelji in prejemniki. Bojna fronta se je tako naprej pomaknila, da jo pošta ne more več dohajati. Pritožbe bi tukaj ze o malo pomagale.

* **Slovenska županstva** so v prvi vrsti poklicana, da name Slovenske Straže, ki jih ima s svojo veliko loterijo, podpro v kolikor mogoče največji meri. Upamo, da vsak slovenski župan, vsak slovenski občinski svetovalec, ki bo te vrstice bral, takoj v svoji občini vse potrebno ukrene, da bo njegova občina se v prvi vrsti zablisljala med onimi, ki razumejo sedanji položaj.

* **Prihodnja petkova „Straža“** bo zopet prinesla obširen seznam padlih, ranjenih in ujetih vojakov naših domačih polkov. „Straža“ stane celo leto 10 K, pol leta 5 K, četrta leta K 2.50. — Naslov: Upravništvo lista „Straža“, Maribor.

* **Za Dijaško kuhinjo v Mariboru** so nadalje darovali: odvetnik dr. Fran Rosina 100 K; župnik Jože Panič 5 K; profesor dr. Franc Lukman, mesto venca na grob svojega brata-junaka, 10 K; neimenovan č. g. ob Savi 50 K; kaplan Josip Lončarič, mesto venca na grob č. g. Vincenca Zolgarja, 10 K; dr. Radoslav Pipuš, odvetnik (poravnava Kopriva—Kolbegen) 10 K; volilo po č. g. župniku J. Kunce 88.92 K; Hranilnica in posojilnica v St. Jurju ob Ščavnici 20 K; mesto venca na grob č. g. duhovnega svetovaleca Alojzija Haubenreich: dekan Josip Čižek, profesor dr. Franc Lukman, profesor Ivan Vreže, profesor Ivan Kociper, profesor dr. Anton Medved, vsak po 10 K; Posojilnica v Konjicah 25 K; volilo po č. g. župniku F. Leber 89.17 K; posestnika Asič in Pribožič iz Rajhenburga sta poslala dve vreči krompirja in dve vreči fižola. — Bog povrni vsem tisočkrat! Se toplo priporočamo še v nadalje!

* **Mrtvi se oglašajo**. Iz Lahonec pri Sv. Tomažu se nam poroča: Vekoslava Grašič, vojaka našega domačega polka, smo že smatrali za mrtvega. Že od mesca oktobra ni bilo glasu več o njem. Te dni pa so dobili njegovi domači pismo, da se že od jeseni nahaja v ruskem ujetništvu. — Iz Ormoža se nam piše: Ivan Petek, veleposestnik na Hardeku pri Ormožu, odbornik Ormoške posojilnice in vnet naš somišljenik, je bil že od začetka vojske pod orožjem. Najprvo se je bojeval pri Lvovu, potem pa v Przemyslu, kjer so ga ujeli z drugimi vred. Več mescev ni dal glasu od sebe. Pretekli teden je Petek brzojavil iz ruskega ujetništva, da je zdrav.

* **Pogrešajo se**: Keček Jožef, c. in kr. vodja 2-3 saperbataljona, iz Loperčice pri Ormožu. Dne 15. januarja 1915 je poslal pozdrave iz trdnjave Przemysl. Po raznem prizadevanju ne more se njegovo bivališče izvedeti, zato se prosijo njegovi tovariši ali znanci, da poročajo njegovi družini kaj o njem. Družina Keček, Loperčice 1, pošta Ormož. — Z a d r a v e d Matija, pešec pri c. i. kr. 87. pešpolku, 6. stotnija, iz severnega bojišča, ki že od mesca avgusta zastoj čaka poročila družina Zdravec, Salovci pošta Središče.

* **Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru**, r. z. z. n. z., vabi na svoj 7. redni občni zbor v ponedeljek, dne 6. junija 1915, ob 11. uri dopoldne, v posojilniških prostorih Stolna ulica št. 6. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1914. 4. Razdeleček čistega dobitka. 5. Volitev treh članov načelstva, katerim je potekla poslovna doba v smislu § 17 zadrudnih pravil. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti. Ako bi ob zgorej določeni uri občni zbor ne bil sklepčen, se vrši v smislu § 33 zadrudnih pravil eno uro pozneje v istih prostorih drug občni zbor, ki pa sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov. — V Mariboru, dne 15. maja 1915. — Načelstvo.

* **P. n. gg. voditeljem Marijinih družb** in sploh č. gg. dušnim pastirjem uljudno naznanjamo, da svetinje za Marijine družbe iz aluminija sploh ni več dobiti, ker se aluminij rabi v vojne namene in je izdelovanje svetinj iz te kovine prepovedano. — Tiskarna sv. Cirila.

* **Mariborska vinarska šola**. Na mariborski vinarski in sadjarski šoli se bo za gojence tega zavoda oddalo več prostih mest. Natančneje v današnjem inseratu.

* **Opozarjamo** na današnji inserat „Serravalle železnato kiono vino“ za okrevance.

Enaindvajsetletni mladenič želi službe pisarniškega pomočnika. Naslov v upravništvu. 345

Sprejemem fanta siromašnih starišev ali takega, ki mu je oče padel na bojišču. Bo se mi dobro godilo. Pomagal bo pri živini in lahkih kmečkih delih. Simon Doško, Kamnica pri Mariboru. 344

Kupujem ovčjo volno, kožo ovac in jagnjet, kakor tudi vsakovratne druge kože po najboljših cenah. K. Gránita, Maribor, Gosposka ul. 7. 239

Takoj se sprejmeta 284
2 cirkularista in 2 žagarja. Lesna trgovina Viktor Glaser ja v Smolniku, pošta Ruše.

Svetovna vojska dokazuje jasno, da samo oni za more prenašati skoraj nečloveške napore, ki ostane trezen. Zato zahtevajte v vsaki gostilni kot pijačo izvrstne ljutomerske pokalice. Fedor Kukovec, tvornica pokalice in sodavice, Ljutomer. 311

Kmečko posestvo se pod roko proda, ki meri okoli 15 oralov gozdov, 10 oralov travnikov, 1 in pol orala novega vinograda, drugo pa njive in pašnike. Vprašati je v župnišču v Lohah pri Konjicah. 318

Trgovski učenec priden in iz poštene hiše se takoj sprejme v trgovino J. Tušak, Sv. Anton v Slov. gor. 319

Prodajalka mešane stroke želi službe v kako trgovino na deželi. Nastopi lahko takoj. Naslov se izve pri upravništvu tega lista. 306

Majhno posestvo na prodaj primerno za penzionista ali za kaj drugega, v župniji Sv. Petra pri Mariboru, občina Sv. Peter, kraj Nebova. Obstoji iz dveh zidanih hiš, kritic z opeko, pri vsaki hiši velika klet in nova preša. Vinograd okoli 1/4 orala, ves zasajen z amerizanskimi trtami, potem lepa njiva in sadonosnik, da se lahko redi skozi celo leto dve kravi. Kupci se naj oglašijo pri posestniku pri Sv. Marjeti ob Pesnici pri Mariboru. Cena se izve pri g. Jožefu Grajšniku, posestniku v Ločnanah št. 1. 322

Kupi se posestvo v vrednosti 15.000 K. Pogoji: prijazna lega, blizu večjega kraja, železnice in cerkve, nekaj gozda, polja in travnikov, vsaj za 2 do 3 glave živine. Ponudbe s ceno in opisom sprejema pisarna „Slovenske Straže“ v Ljubljani. 307

ZIDARJI

za betonska dela in za obmetavo zidovja pri Sternalu se takoj sprejmejo Vpraša se naj pri stavbenem mojstru Juliju Glaser, Mellinghof, Maribor.

Prodajalka

izurjena v trgovini mešane stroke, želi službe v kako majhno trgovino na deželi. Nastopi lahko takoj. Naslov se izve v upravništvu tega lista. 286

Mlinarski učenec in zanesljiv hlapec se sprejmeta pri I. Slovenjgoriškem paromlinu v Kanži pri Pesnici. 320

Kdor hoče

trrsje saditi

ga dobi zdaj po 8 vin. komad pri Francu Trobentar v Bresternici št. 28, (Kamnica) p. Maribor. Cepljeno na Rip. Portalis. Oglasiti se je v 14 dneh 304

Pat vinarjev

stane dopisnica, skateno lahko naročite moj glavni e-nik s 4000 podobami. Obsega bogato izbor koristnih, potrebnih in za darila primerne predmetov. Cenik se vsakemu pošlje razstoj in brez plačila. I. tovarna ur, Hans Zeman, e. kr. dvorni dobavitelj v Mostu (Brux) št. 801 (Belgija). Prave nikleste šepetne ure K 4-20, 5 K, srebrne K 8-40, 9-50, niklasta budilka K 3-30, ure s kukavico 8-40 K, pomnilni ure 9 K. Pošilja se tudi pavzeta. Noben risiko. Najboljše dovoljenja ali dovoljenja. II-85

Škropilnico

najboljšo vinogradno od Jeseniga si lahko vsako naroči tudi na obroke pri Zinauer & Co., Sv. Jakob v Slov. gor. Posebno v letošnjem letu bude vsled pomanjkanja vitri-jola in delavnih moči jako priporočljivo da ima vsak svojo škro-pilnico. Ceniki zastoj. 297

Želim v najem vzeti ali kupiti v Lembahu, Hočah, Slivnici pri Mariboru ali blizu Ptuja 343

majhno hišo

z dvema sobama, kletjo, gospodarskim poslopjem vrtom, sadonosičkom in majhno njivo. Ponudbe z naznanilom letne najemščine do 31. maja pod naslovom: Ivan Vračko v Pobrežju pri Mariboru.

Zanesljiv 331

konjski hlapec

in obnem voznik za kruh se takoj sprejme pri Ivanu Böhm-u, umetnik in valjni mlin v Framu.

Ženitbena ponudba.

Dekle iz boljše kmečke hiše, izvežbana vsega gospodinjstva, stara 40 let ter ima premoženja nad 3000 kron, se želi v svrhu poroke seznaniti z meškim od 40 do 50 let stari, treznega miroljubnega značaja, s kakim malim posestvom, če mogoče v bližini cerkve, oziroma stalnim zaslužkom z nekaj gotovine. Le resne prijave se naj pošljejo na upravništvo „Slov. Gospodarja“ pod „Majnik št. 330“.

Mlinarski učenc

se takoj sprejme v Valčnem mlinu g. Anton Jurza na Bregu pri Ptuj proti mesečni plači, stanovanju in hrani. Vpraša se pri Alojz Zorčič, nadmlinar na Bregu pri Ptuj. 314

Kolarski učenc

se sprejme pri g. Klinar Franc, kolarski mojster, Slivnica pri Mariboru. 312

Loterijske številke.

Gradec, dne 12. maja 1915: 57, 51, 83, 33, 14.
Linc, dne 15. maja 1915: 43, 59, 25, 61, 87.

Pozor kmetovalci!

Preokrebite si pravčasno, posebno sedaj v vojničnem času, jasno, kakovostno in kakovostno, n. pr.: črna, nemška (Lucerna), hamačo detelje, trava, posebej rumena in rdeča, spleh vsa poljeka, kakor tudi vrtna in ovčična semena od znane in odlične vrste Mautner, ki se dobivajo pri domači tvrdki

L. RAVNIKAR :-: CELJE

Trgovina s specializiranim blagom, z barvami in dodatnimi pridatki ter zaloga vseh vrst mineralnih vod.

Solidna in točna postrežba.

ZAHVALA.

Ker nam je po predragem našem rajnem **Ivanu** ki je bil od začetka vojske na severnem bojišču in postal tje žrtev, došlo mnogo sočasnih pisem, se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem, ki ob hudem udarcu in v dnevih žalosti čutijo z nami. Vsem lepa hvala in Bog plačaj!

Rodbina Meško.
V Trgovišču, dne 13. maja 1915.

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijske zadruga v Jarečini, ki se vrši v nedeljo, dne 30. maja 1915 popoldan v Čitalnici.

Dnevni red:

1. Čita se zapisnika.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje rač. zaključka za l. 1914.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

339
Vabi odbor.

Organist

obenem cerkovnik dobi takoj službo na Stranich, p. Konjice. 340

Ljutomer. Edino pri trgovcu Vršič dobite „Perocid“. Ker je Perocid zelo po ceni in nadomešča galico, vam ga najtopleje priporočamo. Mnogo poskusov je dokazalo, da je ravno tako dober kot bakrena galica. Navodila, kako se dela s Perocidom in lakmus-papir dobite brezplačno pri trgovcu Vršiču. 300

Trgovca Vršič prodaja tudi „Slovenskega gospodarja“.

Tkali in tkalke

ki izdelujejo platno za jadra in cevi, najdejo stalno in dobro plačano službo v tovarni Thondorf, p. Liebenau pri Gradcu, štaj 888

Kovač

mojster, pošten mož, dobro izurjen v svoji stroki, s spričevalom za podkovanje vozne živine, se sprejme v kovačnici, ki bo v par tednih zgrajena v Rušah. Prosilci se naj zgledajo osebno pri g. Dragotinu Lingelju, veleposestniku v Rušah.

Kupite!

3 povesti
224 strani
66 vin.

337
Dr. Koser, Juršinci pri Ptuj.

Izjava.

Jaz Urša Špes, posestnica na Polulah, izjavljam prostovoljno, da so vse govornice o gđ. Angeli Feldin, ki krožijo po naši okolici in ki bi utegnile njenemu dobremu imenu kakorkoli škodovati, popolnoma neutemeljene, ker je kakor ona in hiša, ki jo je gostoljubno sprejela, tako tudi vsa njena rodbina skoz in skoz poštena. 336

Polule, dne 14. maja 1915.
Urša Špes.

Kolarski učenc

se sprejme pri g. Klinar Franc, kolarski mojster, Slivnica pri Mariboru. 312

Edino zastopstvo in glavna zaloga za Dvornjo-Dvornjo od originalnih armadnih in železničarskih Roskopf-ur 5 K.

Po 14 dnevni poskušnji se lahko vsaka ura proti popolni svoti zopet zamenja, torej ni nobene rizike, ampak se lahko vsak sam prepriča o teh izbornih urah. Prednosti teh ur: Prava železničarska Roskopf-ura se je, ne dolgo tega, nalašč za železnične in štrpne službe z novo konstrukcijo zboljšala, dobila precizijski tek, posebej močno osi, kolesje se vso vrtil v kamenu. Ura teče 32 ur in ide točno na pol minute, če tudi ura leži, visi ali se nosi v žepu. Ura je zavarovana proti preveliki napetosti peresa, obločje je iz čistega nikla ter je zavarovano še z enim plaščem za varstvo zoper prah ter se vsi pokrovi strogo in natančno zapirajo. Po dobri preizkušnji so se te ure radi nizke cene in vendar dobrega teka uradno upeljale pri armadi in različnih železničarjih. Prosim Vas torej, da te ure ne zamenjate z drugimi sličnimi urami, ki se dobijo v trgovinah. — Vsak si naj brez nevarnosti, da bi trpel kako škodo, naroči mejo ceno ure. — Velik cenik popolnoma zastoj.

339

A. RIFFMANN, Maribor ob Dravi št. 8, največja tovarniška zaloga ur, srebrnine in zlatnine, razpošilja v vse dežele. Specialist za boljše ure.

Proti NALEZENJU

moramo sedaj varovati tem bolj, ker sedaj nalezljive bolezni, na primer: škrlatinka, ošpice, koze, kolera, tifus nastopajo s vršičano močjo, zato

rabite povsod, kjer se pojavijo take bolezni, najprimernejše desinfekcijsko sredstvo, ki ga morajo imeti pri vsaki hiši. Najpriljubljenejše razkužilo sedanost je nesporno

LYSOFORM

se brez vonja, nestrupen in ceno dobi v vsaki lekarni in drogeriji po 90 vin. Učinek Lysoforma je točen in zanesljiv, zato je zdravnik priporočajo za razkuževanje pri bolniški postelji, za izmivanje ran, oteklin, za antiseptične obveze in za irigacijo.

Lysoformovo milo

je voljno toaletno milo, ki obsega Lysoform in učinkuje antiseptično in se lahko rabi za najbolj občutljivo kožo. Dela kože mehko in voljno. Rabili boste zato zanaprej to izvrstno milo, samo navidez drago, v rabi pa jako varčno, ker milo dolgo traja. Komad stane 1 K 20 vin.

Lysoform s poprovo meto

je močno antiseptična ustna voda, ki takoj in zanesljivo odstrani duh iz ust ter zobe beli in konservira. Tudi pri katarh v vratu, kašlju in nahodu ga po zdravniški odredbi lahko rabite za grganje. Nekaj kapljic zadostuje na kozarcu vode. Originalna steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in desinfekcija“ pošlje na željo gratis in franko kemik HUBMANN, Dinaš, XX, Petraschgasse 4.

Velika svota denarja KAVA kg K 2-50

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo št. 15, Ljubljana. 154

342

Štev. 12167
II. 1190

Naznanilo.

Na deželni sadjarski in vinarški soliv Mariboruses šolskim letom 1915/1916 odda več prostih deželni mest. Ponudniki za ta mesta morajo biti pristojni na Štajersko in biti najmanj 16 let stari. Svoje nekolikovane, na štajerski deželni odbor v Gradcu naslovljene prošnje, ki so opremljene s krstnim listom, domovnico, izkazom o cepljenju koz in zdravniškim spričevalom, spričevalom nrvnosti in šolsko odpustnico ljudske šole, kakor tudi z dokazilom o ubožstvu, morajo najpozneje do dne 15. julija 1915 osebno vložiti pri ravnateljstvu deželne sadjarske in vinarske šole v Mariboru.

Tisti, ki dobijo ta deželna prosta mesta, se morajo s pravoveljavnim reverzom zavezati, da bodo po dokončani šoli in zadostitvi vojaške službe najmanj skozi tri leta delovali na Štajerskem v službi poljedelstva, ali pa morajo plačati za vsako leto 200 K v deželno blagajno pri ravnateljstvu omenjene šole.

Plačujoči učenci, to so gojenci, ki učni in oskrbovalni znesek letnih 448 K sami plačujejo, prošnji za okrajne stipendije in stipendije drugih korporacij in mest, kakor tudi praktikantri, morajo za sprejem v zavod istotako predložiti zgoraj omenjena spričevala in papirje do omenjenega roka in se do tega časa pri ravnateljstvu zavoda osebno predstaviti, da dobijo o vsem potrebnem nadaljna navodila in pojasnila. Plačujoči učenci ne rabijo spričevala o ubožstvu.

Gradec, dne 7. maja 1915. 325
Od štajerskega deželne odbora.

Zahvala.

Povodom smrti dragoga brata, strica, svaka, gospoda

Andreja Zdolšek

župnika pri Sv. Štefanu pri Zasnu

se zahvaljujemo vsem č. gg. duhovnikom, sodnikom in znalcem za mnogoštevilno spremstvo pri pogrebu. Zlasti se pa zahvalimo pred. g. dekanu Iv. Bohanec za pretesljiv nagrobni govor in za obisk pokojnika na bojniški postelji, slavnemu pešskemu društvu za Poiki vi za ganljivo žalosanko, sploh vaem, ki so spremili pokojnika k večnemu počitku.

Sv. Štefan, 9. maja 1915.
Žalujoči ostali.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX Za gostilničarje: Papirnate servijete vsled novih predpisov namestnje v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Hranilnica in posojilnica v Slovenjem Gradcu

ima v nedeljo, dne 30. maja t. l. ob pol 4. uri popoldne svoj

redni občni zbor

z navadnim dnevnim redom v dvorani Narodnega doma. Pridite člani in vsi prijatelji iz Slovenjegraškega okraja. 342

Vabilo na

občni zbor

Cevijarske zadruga na Ljubnem ob Savinji, vpisane zadruga z omejeno zavezo kateri se vrši v nedeljo, dne 23. maja 1915, ob 2. uri popoldne, v prostorih zadruga.

- DNEVNI RED:
1. Poročilo načelstva.
 2. Poročilo nadzorstva.
 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1914.
 4. Slučajnosti.
- 334

VABILO na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Ljubnem

ki se bo vršil v soboto, dne 22. maja 1915, ob 1. uri popoldne v društveni pisarni.

S P O R E D:

1. Poročilo ravnateljstva in nadzorstva.
 2. Pregled in odobrenje računskega zaključka za leto 1914 ter razdelitev čistega dobička.
 3. Raznoterosti.
- Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši eno uro kasneje na istem mestu in po istem vspredu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepa ne glede na število došlih združnikov. 335
- Ravnatelj: F. Jeraj.

Vsak svoj mlinar.

S poleg stoječim ročnim mlinom lahko zamelje vsakdo doma svoje zrnje, kakor koruzo, ječmen, žito, oves. Mlin je jako trpežen in stane samo 20 K; plača se lahko tudi v 4 enakih mesečnih obrokih.

Naročila sprejema Teodor Zdarski v Mariboru ali Zinauer & Co. Sv. Jakob v Slov. gor. 296

Prva slovenska razpošiljalna svetovno-znanih srebrno jeklenih

kos

znamka dvojni
»Orel« z mečem,

katere so iz najboljšega in najvlačnejšega jekla, lahke, na las tanko izdelane, najlepše izpeljane in za vsak kraj rabljive.

Za vsak komad se garantira.

Pri naročilu 10 kom. se doda 1 komad zastoj. 251

KMETOVALCI! ogibajte se manjvrednega židovskega blaga. Zahtevajte cenik.

Edina zaloga: Ad. Geiss-a nasl. Viktor Pilih, Žalec v Savinski dolini.

Narodna trgovina Alojz Brenčič v PTUJU

priporoča za spomlad in leto lepo izbiro štofov in volne za moške in ženske obleke kakor tudi vsakovrstnega platna za životno in posteljno perilo. Nadalje nudi gotovo perilo, potem hlače, predpasnike, kravate, ovratnike, zavratnice, odeje, dežnike, preproge, različne rute ter vobče vse, kar spada v to stroko. Priporoča se Alojzij Brenčič v Ptuj.

Tvrška Milan Hočevar Celje

Glavni trg št. 10, tik farne cerkve.

Naznanjam, da v moji trgovini dobivate zanesljivo kaljiva semena za polje in vrte po solidni ceni

Posebno priporočam od predenca očiščeno:

- Domače ali konjsko deteljno seme, potem Lucerner ali nemška,
- lakarnat za enkrat kositi,
- Esparsel, takozvana večna detelja,
- Travnino seme za mokre in suhe travnike,
- Korenjevo seme,
- Runkelinovo repo, rudeče dolgovato, rumeno dolgo in okroglovato,
- Svinjsko salato.

Vseh vrst semena za vrte, kakor tudi rafije in žvepi za vinograde.

Obilnega obiska pričakuječ biležim z velespoštovanjem

tvrdka M. Hočevar Celje Glavni trg št. 10, tik farne cerkve trgovina špicerijskega blaga.

! KAVA !

50% cenejša:

Amerikanska štedilna kava, zelo aromatična, izdatna in štedilna 5 kg poskusna vreča 11 K franko po povzetju. Pol kilograma veleprima najknejši čaj K 2-20 oddaja A. Sapira, eksport kave in čaja Galanta 496, Ogrsko. 278

Volno

ovčje, oprano in neoprano kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjem plačilu ter plačam vožnjo sam. Veletrgovina

R. Stermecki

Celje šte. 17 (Štajersko.)

Nevarnost kužnih bolezni

z nastopom toplega letnega časa se najbolj raznaša po mrčesih in se največ nalezljivih bolezni natrosi.

Santolyt

zatre brezpogojno vse vrste hišnih in hlevskih mrčes. — Najsigurnejše osušenje in desinficiranje vlažnih ali okuženih zidov, sten, kleti, barak. — Trpežno pobarvanje fasad, hodnikov, bolnišnic, tovarniških in stanovaljskih prostorov.

Ne more se pogrešati

Za vse sanitetne zavode.
Za vso stavbeno obrt.
Za industrijo in poljedelstvo.

M. Elfer, Dunaj I. Kugerstrasse št. 3

Nobena kapljica

ne krepča želodca takó,
kot pristni želodčni likér

„FLORIAN“ straži
Noč in dan,
Kdor ga pije
Ni bolan!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavbo varovano

Najboljša KOSA se dobi samo V PRVI GORENJSKI RAZPOŠILJALNICI

IVAN SAVNIK, KRANJ, Gorenjsko.

65,	70,	75	80	ctm
6 ¹ / ₂ ,	7,	7 ¹ / ₂ ,	8	pesti

Gorenjska kora stane samo kron 2—, 2-20, 2-40 2-60, za katero se garantira.

Kdor naroči deset kosov skupaj se mu pošlje poštne prosto!

Zahtevajte krasni ilustrovani cenik zastoj!

223

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4¹/₂ %

od dneva vloga do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojilo

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike, -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.